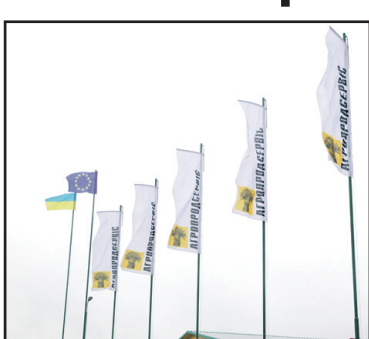

25-річчя народного аматорського хору Народного дому с. Великі Гаї — фоторепортаж.

Прапор ЄС — над корпорацією "Агропродсервіс" у Настасові.

Великобірківська школа-гімназія і ТНПУ ім. В. Гнатюка уклали договір про співпрацю.

Нове в платіжній системі України: прес-конференція в управлінні НБУ.

ПОДІЛЬСЬКЕ СЛОВО

16 сторінок

№49 (5047) П'ятниця, 29 листопада 2013 року

Рух за Європу

"Якби ви тільки знали, що відбувається тоді, коли ви думаєте, що нічого не відбувається".

Гриця Ерде.

Народне віче "За європейську Україну" на Театральному майдані в Тернополі 24 листопада 2013 року.

Ірина ЮРКО.
Фото Галини ЮРСИ.

28-29 листопада в столиці Литви відбувається саміт "Східного партнерства", з яким громадяни України пов'язували чимало надій, зокрема, на підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Переговори про це тривали впродовж кількох останніх років. Та за тиждень до події, під час якої мало б відбутися ухвалення угоди, прем'єр-міністр України Микола Азаров оприлюднив заяву про те, що "Україна бере паузу в переговорах".

Саме в той день, 22 листопада, в Україні розпочалися масові акції протесту і тривають зараз. На Європейській площі у Києві "запахло" Помаранчевою революцією 2004 року. Удень і вночі впродовж тижня мітингувальники вимагають від Ка-

бінету Міністрів України, Президента України Віктора Януковича змінити рішення і підписати Угоду про асоціацію з ЄС. Чисельність Євромайдану збільшується, зафіксована кількість 100 000 осіб. Більшість мітингуючих — студенти, мо-

лодь країни, які потерпають за своє майбутнє. Студентські марші відбуваються і в Тернополі, тисячі молодих людей зібралися на Театральному майдані в неділю, 24 листопада. Голови громадських рухів закликають людей на Євромайдані у разі невідписання угоди про асоціацію з Євросоюзом вимагати дострокових виборів президента та парламенту.

Долучаються до руху й органи місцевого самоврядування — обласні та міські ради обласних центрів Західної України ухвалили резолюції щодо несприйняття відмови від євроінтеграції. 24 листопада під час кількатисячного народного віче "За європейську Україну!" на Театральному майдані Тернополя

відбулася позачергова сесія Тернопільської міської ради, на якій депутатський корпус ухвалив звернення до Президента, Верховної Ради та Кабінету Міністрів щодо незмінності євроінтеграційного курсу України. 26 листопада за відповідну резолюцію проголосували депутати Тернопільської обласної ради.

28 листопада о 18.00 в резиденції президента Литви у Вільнюсі зустрінуться глави держав ЄС та "Східного партнерства". Головну частину саміту — пленарну сесію та підписання угод і документів — заплановано на 29 листопада з 9.00 до 13.30.

Продовження на 2 стор.

Оголошення

Управління соціального захисту населення Тернопільської районної державної адміністрації повідомляє, що з 2 грудня 2013 року ряд послуг соціального напрямку надаватиметься через Центр надання адміністративних послуг (м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 10, I поверх), а саме: видача довідки про перебування (не перебування) на обліку в управлінні як одержувач державних соціальних допомог; видача довідки про розмір призначених державних соціальних допомог; надання одноразової матеріальної допомоги; встановлення статусу та видача довідки "Дитини війни"; постановка на облік на оздоровлення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; постановка на облік на оздоровлення ветеранів війни; постановка на облік на оздоровлення інвалідів загального захворювання; призначення винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України "Мати-героїня"; встановлення статусу та видача посвідчень "Ветеран праці"; видача довідки про перебування (не перебування) на обліку в ЄДАРП.

Наша сторінка

www.facebook.com/PodilskSlovo

facebook

КОМПАНІЯ ЛАН

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК В ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ

CLANAS

www.lanclaas.com.ua

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО

"Землевласник-СЛ"

46011, Україна, м.Тернопіль, просп. С. Бандери, 34-А, 2 (біля Центрального стадіону)
тел. 52-02-07, 52-02-23

вул. М. Кривоноса, 10, 4 поверх
тел. 067-354-65-67, 42-42-70

Приймаємо замовлення на землепорядні та геодезичні роботи:

приватизація земельних ділянок; переоформлення прав власності при переході прав на земельну ділянку на підставі цивільно-правових угод; винесення земельних ділянок в натуру та встановлення межових знаків; геодезичні обміри; розробка проектів землеустрою.

“Альтернативи побудові суспільства європейських стандартів в Україні немає. І моя політика на цьому шляху завжди була і залишається послідовною”, — зі звернення Президента Віктора Януковича до жителів країни в зв'язку з відмовою України підписувати угоду про асоціацію з ЄС 29 листопада ц. р.

Рух за Європу

Продовження.
Початок на 1 стор.

“Надія помирає останньою” — це заголовок литовської газети “Республіка” за 27 листопада ц. р. Видання описує перипетії зі ставленням України до асоціації, захоплюється київським Євромайда-ном. “Європа не хоче програти Україну”, — констатує щоденне видання.

Серед шести країн “Східного партнерства” найбільшого прогресу в домовленостях із Євросоюзом досягла Україна. На саміті у Вільнюсі 28-29 листопада планувалося вже підписати ретельно пропрацьовану двосторонню Угоду про асоціацію. У той час, як керівники Грузії й Молдови їдуть на саміт лише парафувати подібні договори для подальшої роботи над ними. Можливо, час грузинів і молдаван підписувати угоди настане у травні 2014 року.

Що трапиться, якщо Україна не підпише угоду нині у Вільнюсі? Теоретично вона зможе зробити це в майбутньому, але на практиці “пауза”, взята Києвом, вочевидь загальмує процес її зближення з Євросоюзом дуже надовго.

Угода про асоціацію складається з чотирьох основних частин: 1) зовнішня політика та стратегія безпеки; 2) питання права і внутрішні справи; 3) створення зони поглибленого і загального торговельно-співробітництва (DCFTA); 4) інші питання — екологія, наука, транспорт, освіта тощо.

В останній тиждень владу України — після майже піврічного бравування темою євроінтеграції — занепокоїли норми DCFTA. Країни, які підписують із ЄС угоди з цим

Тернопільська районна рада висловлює глибоке співчуття начальнику бюджетного відділу фінансового управління Тернопільської райдержадміністрації Максиму Вікторовичу Кручику та директору ТРЦСССДМ Тетяні Вікторівні Кручик з приводу тяжкої втрати — смерті **батька**.

Колектив Тернопільського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді висловлює глибоке співчуття директору ТРЦСССДМ Тетяні Вікторівні Кручик з приводу тяжкої втрати — смерті **батька**.

Колектив Йосипівської ЗОШ I-II ст., учні та батьківський комітет глибоко сумують з приводу передчасної смерті вчителя української мови і літератури, педагога з багаторічним стажем **Марії Михайлівни Тхорик** і висловлюють щире співчуття рідним і близьким.

Виконавчий комітет, депутатський корпус Йосипівської сільської ради, учасники церковного хору храму св. ап. Петра і Павла сумують з приводу раптової смерті вчителя української мови і літератури Йосипівської ЗОШ I-II ст. **Марії Михайлівни Тхорик** і співчують рідним та близьким.

На 59-му році життя перестало битися серце заступника начальника виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Тернопіль **Володимира Івановича ВАТРАЛИКА**. Колектив відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України м. Тернопіль глибоко сумує і висловлює щире співчуття рідним і близьким покійного. Хай земля йому буде пухом.

Управління агропромислового розвитку Тернопільської райдержадміністрації висловлює глибокий жаль з приводу передчасної смерті колишнього голови районної ради профспілки працівників АПК **Володимира Івановича ВАТРАЛИКА**. Співчуваємо рідним і близьким.

Наукова лабораторія університету

Галина ЮРСА —
ТРР “Джерело”.
Фото автора.

Схоже, для гімназистів з Великих Бірок, особливо тих, хто захоплюється біологією та хімією, а також педагогів, їхнє і без того бурхливе навчальне життя стане ще насиченішим, матиме новий зміст. 22 листопада підписано угоду про співпрацю між НВК “Великобіроківська ЗОШ I-III ст.-гімназія ім. С. Балея” та хіміко-біологічним факультетом Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Мета угоди вселяє лише оптимізм, адже передбачає сприяння розвитку творчих здібностей учнів, залучення їх до науково-дослідницької роботи, ознайомлення із сучасними дослідженнями і проблемами української та світової науки, сприяння вибору майбутньої професії, взаємному обміну досвідом, проведення спільних методичних та методологічних семінарів у напрямках, що становлять взаємний інтерес. Сторони взяли на себе зобов'язання допомагати одне одному. Уні-

Завідувача кафедри хімії та методики навчання ТНПУ ім. В. Гнатюка, доктора хімічних наук, професора Богдана Грищука, декана хіміко-біологічного факультету ТНПУ ім. В. Гнатюка, професора Надію Дробик, заступника начальника відділу освіти Тернопільської РДА Анатолія Івасюка зустрів директор НВК “Великобіроківська ЗОШ I-III ст.-гімназія ім. Степана Балея” Володимир Польчій.

ентами.

Гості — декан хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка професор Надія Дробик, завідувач кафедри хімії та методики навчання, доктор хімічних наук, професор Богдан Гришук, заступник начальника відділу освіти Тернопільської райдержадміністрації Анатолій Івасюк — разом з директором НВК “Великобіроківська ЗОШ I-III ст.-гімназія ім. Степана Балея” Володимиром Польчієм побували у навчальних кабінетах гімназії, познайомилися з учніми та педагогами, розповіли про їхнє бачення подальшої взаємовигідної співпраці між вишем та школою. “Ця угода ніколи не стане суто паперовою, — зауважила Надія Дробик. — Школу ми бачимо як наукову лабораторію вишу. Тут навчаються наші абітурієнти, проходять практику студенти. Ваші педагоги передають свій досвід майбутнім вчителям. Наша співпраця піде на користь усім”.

У ці дні Україна відзначала 80-ту річницю Голодомору. У гімназії відбувся реквієм до цієї дати. Гості Великих Бірок взяли участь у заході та висловили свої враження.

● *Служба 102*

Захистимо людей похилого віку

Зоряна ФЕЛИК,
ст. інспектор РН та ГФ СДІМ
Тернопільського РВ
в Тернопільській області.

Як свідчить статистика, останніми роками в Україні гостро постала проблема скоєння злочинів стосовно людей похилого віку. Співробітники Тернопільського районного відділу міліції спільно з іншими відомствами вживають відповідних заходів щодо протидії протиправним посяганням на життя, здоров'я та власність громадян похилого віку.

Ось декілька простих порад, як не стати жертвою злочинців. Не впускайте в дім незнайомих

людей, ким би вони не називалися. Вимагайте пред'явити документи чи вказати свій службовий телефон. Кожен самотній пенсіонер повинен мати телефони соціальних служб, центрів для самотніх громадян похилого віку, в яких їх обслуговують, дільничного інспектора міліції. Зателефонуйте туди й запитайте, чи працюють у них такі люди, чи проводять тепер відповідні благодійні акції. Не заводьте розмову з незнайомцями, ким би вони — ясновидицями чи цілителями — не називалися. Аферисту, який має дар гіпнозу, треба вас зупинити лише “на хвилинку”, ви й не зчуєтесь, як віддасте всі заощадження. Не вірте незнайомцям, що пропонують купити лікарські засоби за дуже низькими цінами,

а також рекламують чудо-засіб від усіх хвороб.

Просимо оточуючих, сусідів, родичів: не залишайтеся осторонь, візьміть частину турбот про стареньких на себе. Старші люди переважно є ощадливими, економлять на всьому, аби відкласти з пенсії гроші на “чорний день”, про це знають крадії. Роз'яснюйте людям похилого віку, як небезпечно впускати в дім сторонніх.

І найголовніше. Якщо ви, людина похилого віку або хтось із ваших родичів, сусідів таки став жертвою злочинця, не зволікайте зі зверненням в міліцію. Чим швидше надійде повідомлення про скоєння злочину на номер “102”, тим більше шансів затримати зловмисника.

• *Лідери*

“Агропродсервіс”: історія успіху

Більше сотні банкірів, бізнесменів та фінансових експертів з цілої України з'їхалися днями на Тернопільщину. У Настанові Тернопільського району корпорація “Агропродсервіс” спільно з АТ “Райффайзен Банк Аваль” провели семінар під назвою “Агробізнес. Історія успіху”. Учасники заходу отримали унікальну можливість здійснити обмін досвідом та пошук нових можливостей професійного зростання у сфері співпраці агропромислових підприємств з банківськими установами. Гості ознайомилися з організацією виробництва корпорації “Агропродсервіс”.

— Ми зустрілись, щоб обговорити ті питання, які на сьогоднішній день є важливими для нас. Це необхідно для того, щоб зробити наш бізнес ще кращим, — зауважив генеральний директор корпорації “Агропродсервіс” Іван Чайківський. — У нашій корпорації великі плани та ще більше ентузіазму. Ми відкриті до співпраці та готові вкладати всі сили та ресурси для розвитку нашого краю.

Заступник голови правління АТ

“Райффайзен Банк Аваль” Наталія Гуріна зазначила, що співпраця банківських установ з такими підприємствами, як “Агропродсервіс”, дає впевненість, що аграрний сектор економіки розвивається в правильному напрямку:

— Корпорація “Агропродсервіс” — компанія, яка є нашим партнером та у майбутнє якої ми віримо на 100 % і, навіть, більше. І це доводить все те, що ми побачили: величезне підприємство, величезний потенціал, все зроблено з любов'ю, все зроблено з душею. І видно, що це та компанія, якою дійсно можуть пишатися її власники, ми як банк і наша держава зокрема.

Учасники семінару мали можливість почути актуальні виступи та поради вітчизняних експертів щодо

Перед учасниками семінару виступає генеральний директор корпорації “Агропродсервіс” Іван Чайківський.

тенденцій розвитку зернового ринку, макроекономічні прогнози на найближчий сільськогосподарський рік та останні досягнення юридичного консалтингу у сфері земельних та корпоративних відносин в агробізнесі.

Учасники семінару на території корпорації “Агропродсервіс”.

• *Прес-конференції*

Під час прес-конференції заступник начальника управління НБУ в Тернопільській області Андрій Якубів, начальник центру інформатизації управління НБУ в Тернопільській області Микола Спільник, начальник відділу економічної роботи та грошово-кредитних відносин Антоніна Атамась та журналісти тернопільських ЗМІ.

VISA, MasterCard, НСМЕП

Галина ЮРКА —
ТРР “Джерело”.
Фото автора.

В управлінні Національного банку України в Тернопільській області відбулася прес-конференція з участю начальника центру інформатизації управління НБУ в області Миколи Спільника, заступника начальника управління НБУ в області Андрія Якубіва, начальника відділу економічної роботи та грошово-кредитних відносин Антоніни Атамась та провідного економіста, відповідальної за зв'язки із ЗМІ Світлани Пукало.

Нині в Україні діє “Стратегічна програма розвитку безготівкових платежів на 2012-2014 рр.”. Одним з напрямків її реалізації — удосконалення Національної системи масових електронних платежів

(НСМЕП). Виходячи з цього, Національний банк України модернізував державну платіжну систему на базі відкритих міжнародних стандартів. Також запровадив так званий Центральний маршрутизатор та розрахунково-кліринговий центр — технологічну платформу для оброблення міжбанківських карткових операцій. За статистикою, 93 % усіх операцій складають саме локальні. Тому маршрутизатор забезпечить здійснення розрахунків з платіжними картками національної карткової системи усередині країни.

Черговий крок Національного банку зменшить тіньовий сектор економіки та знизить витрати на підтримку готівкового обігу, вважають в управлінні НБУ в Тернопільській області. Для користувачів НСМЕП стане більш захищеною, зручною та економічною, а найголовніше — сприятиме економічній безпеці держави.

Послуги Центрального маршрутизатора та розрахунково-клірингового центру будуть запропоновані усім банкам — учасникам НСМЕП (нині таких є 59, що становить 42 % банків-учасників платіжних систем, та “Укрпошта”).

Як наголосували учасники прес-конференції, технологія оновленої національної карткової системи дасть змогу оптимізувати державну політику і в соціальній сфері — стане можливим запровадити ідентифікацію особи, забезпечити адресність надання допомоги та використовувати картку як платіжний засіб.

Ці дії свідчать про послідовність політики Національного банку України щодо розвитку безготівкових платежів з використанням карткових та інших платіжних технологій. За три квартали цього року їх частка зросла з відповідним періодом 2011 року вдвічі і становить нині 16,7 %.

Шановна громадо с. Лучка!

Прийміть щирі вітання з нагоди престольного празника храму Введення в Храм Пресвятої Богородиці. У цей день панує особливе піднесення в сільській громаді, адже Господнє благословення ви-тає в храмі і людських серцях, надихаючи жити, творити, радіти і дякувати Всевишньому за всі земні блага, які маємо. Щиро зичу Вам, шановна громадо, любові і злагоди, родинного благополуччя, доброго здоров'я, здійснення усіх задумів.

**З повагою — Миролубівський сільський голова
Володимир КРИНИЦЬКИЙ.**

• *Вітаємо!*

24 листопада відзначила ювілей педагог-організатор Ангелівської ЗОШ І-ІІІ ст. **Оксана Іванівна ДІДУХ.**

Із ювілеєм щиро Вас вітаємо,

Щастя зичимо й тепла,
І всі разом Вам бажаємо
Сонця, радості й добра.

**З повагою — педагогічний
колектив Ангелівської
ЗОШ І-ІІІ ст.**

Щиро вітаємо з днем народження вчителя історії Ангелів-

ської ЗОШ І-ІІІ ст. **Андрія Петровича ВАСИЛІВА.**

Достатку в домі Вам рікою,
В родині — злагоди й тепла,
В душі і серденьку — спокою,
Здоров'я, щастя і добра!

Вітаємо з днем народження бухгалтера ТРТМО **Юлію Богданівну БІЛОУС.**

Хай щастя вікує у Вашому домі
І радість хай з Вами буде завжди,
Здоров'я міцного і щедрої долі
Хай Бог посилає на довгі роки.

**З повагою — колектив
Тернопільського районного
територіального медичного
об'єднання.**

• *Колегія*

“Сто відсотків”

Ірина ЮРКО.

26 листопада перший заступник голови Тернопільської райдержадміністрації **Анатолій Жейнов** провів колегію РДА. Участь в колегії взяв голова Тернопільської районної ради **Василь Дідух**, начальник служби у справах дітей Тернопільської обласної державної адміністрації **Степан Герасимів**. У порядку денному були питання освіти, розвитку футболу, профілактики правопорушень у Тернопільському районі, роботи структурних підрозділів райдержадміністрації.

Про стан виконання державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій “Сто відсотків” на період до 2015 року на колегії доповіла начальник відділу освіти Тернопільської райдержадміністрації **Марія Краковецька**.

Станом на 15 листопада ц. р. у загальноосвітніх закладах Тернопільського району використовуються 36 навчально-комп'ютерних комплексів, 383 комп'ютери, 48 плазмових телевізорів, 235 комп'ютерних програмних засобів, — зазначила **Марія Ярославівна**. — Визначена кількість учнів на один персональний комп'ютер — 11 школярів. Порівняно з іншими районами Тернопільської області, де кількість учнів на один комп'ютер становить до 18 осіб, показник Тернопільського району задовільний.

Як зазначила **Марія Краковецька**, нині у штатний розпис шкіл Міністерством освіти і науки України рекомендовано вносити посаду інженера-електроніка — фахівця із забезпечення та обслуговування комп'ютерних комплексів. Однак, економічна ситуація в країні не дозволяє фінансово обґрунтувати цю рекомендацію. Відтак, учасники колегії Тернопільської РДА внесли пропозицію створити у Тернопільському районі єдину систему комп'ютерного обслуговування. Рекомендовано прийняти на роботу одного інженера-електроніка, який за потреби виїжджав би у школи району. “Такий фахівець важливий і потрібний

шкільництву, — зазначила директор Великоглибочецької школи **Надія Тишук**, — адже ремонт комп'ютерної техніки не належить до компетенції вчителів інформатики”.

Сьогодні про шкоду від комп'ютерів говорять більше, ніж про користь. За інформацією директора Буцнівської ЗОШ І-ІІІ ст. **Зоряни Михайлюк**, школярі в Буцнівці використовують комп'ютер не як іграшку, а як інструмент для роботи. Інтернет дає можливість більше спілкуватися з учнями, які не можуть з різних причин відвідувати школу. Якщо комп'ютером користуватися уміло, вважає педагог, можна мати від нього багато користі.

Про стан виконання обласної програми профілактики правопорушень, рецидивної злочинності та злочинів, вчинених неповнолітніми, на 2010-2013 роки на колегії доповіла заступник голови Тернопільської РДА **Неля Саржевська**.

Завідуючий сектором молоді та спорту Тернопільської РДА **Василь Заторський** доповів про стан виконання у 2013 році районної програми розвитку футболу на 2010-2014 рр.

Про роботу структурних підрозділів райдержадміністрації щодо посилення виконавської дисципліни, реалізації завдань, визначених нормативно-правовими актами Президента України, Кабінету Міністрів України, розпорядчими документами голів Тернопільської обласної та районної держадміністрації доповів керівник апарату райдержадміністрації **Арсен Чудик**, інформував заступник начальника управління агропромислового розвитку РДА **Сергій Крисоватий**.

Учасники колегії заслухали виступ начальника відділу державної виконавчої служби Тернопільського районного управління юстиції **Марії Гриців** щодо проблемних питань під час стягнення боргів з сільських, селищних рад для наповнення Пенсійного фонду України. Про передплату преси на 2014 рік інформував виконуючий обов'язки начальника поштамту Тернопільської дирекції УДПЗ “Укрпошта” **Юрій Дмитришин**.

За результатами колегії прийнято відповідні розпорядження та доручення голови Тернопільської.

До уваги орендарів водних об'єктів!

Відповідно до Закону України “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”, Закону України “Про аквакультуру” та на виконання наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 21 03 2012 року № 141 “Про затвердження форми звітності 1А — риба (річна)”, орендарям водних об'єктів необхідно надати звітність №1А — риба річна до Тернопільрибоохорони (вул. Микулинецька, 111 а, тел./факс 27-70-67) терміном до 27 грудня 2013 року.

Сергій КРИСОВАТИЙ, заступник начальника управління агропромислового розвитку Тернопільської РДА.

Створено 1384 робочих місця

Сергій МАНДЗЮК, начальник управління соціального захисту населення Тернопільської райдержадміністрації.

Згідно з програмою зайнятості, в рамках виконання соціальних ініціатив Президента України, в 2013 році у Тернопільському районі необхідно створити 1140 робочих місць. У січні-жовтні 2013 року в Тернопільському районі, згідно з даними Тернопільського МРЦЗ, створено 1200 робочих місць, зокрема, для найманих працівників у юридичних осіб — 585, для найманих працівників у фізичних осіб-підприємців — 615.

Кількість створених робочих місць в малому підприємствті, за інформацією реєстраційної служби Тернопільського район-

У складних погодних умовах

Тарас ІВАНИШИН, державтоінспектор Тернопільського РВ ДАІ.

Державтоінспекція закликає водіїв бути максимально уважними на дорозі у зв'язку з погіршенням погодних умов, а також утриматися від поїздки на “літніх” шинах.

Зміна сезонів — це завжди випробування для водіїв, адже з настанням зими, коли випадає сніг, слід терміново змінити не лише шини, але й манеру водіння, а про це, на жаль, багато водіїв забувають. У результаті нехтування правилами безпеки це іноді призводить до страшних дорожніх трагедій. Щоб уникнути небезпечних ситуацій на дорозі, інспектори Державтоінспекції рекомендують водіям дотримуватися таких правил: перед кожною поїздкою перевіряйте роботу склоочисників та

• Статистична панорама

У січні-вересні 2013 р. підприємствами Тернопільського району реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) на 339,4 млн. грн., що становить 6,5 % загального обсягу реалізованої промислової продукції в області. Підприємствами переробної промисловості реалізовано продукції на 338,3 млн. грн. (99,7 % до загального обсягу реалізованої промислової продукції в районі).

Станом на 1 листопада 2013 р. сільськогосподарськими підприємствами Тернопільському району зібрано зернових та зернобобових культур (включаючи кукурудзу) (в початкової прибуткованій вазі) 69,4 тис. ц (69,9% до 1 листопада 2012 р.), соняшнику – 4,8 тис. ц (52,1 %). Із урахуванням трансформації посівних площ, аграрним підприємствам (крім малих) залишилось зібрати 37,2 % кукурудзи на зерно. У середньому з 1 га зібраної площі отримано по 39 ц зерна (на 0,9 ц менше, ніж станом на 1 листопада 2012 р.).

У січні-жовтні 2013 р. підприємствами Тернопільського району виконано будівельних робіт на суму 91841 тис. грн., що становить 17,4 % загального обсягу в області.

У січні-вересні 2013 р. у районі прийнято в експлуатацію 69028 м² загальної площі житла, що становить 74,3 % проти січня-вересня 2012 р.

Загальний обсяг прямих іно-

ного управління юстиції, — 183. Загалом, за 10 місяців 2013 року створено 1384 робочих місця. За такий же період минулого року було створено 921 робоче місце.

З початку 2013 року робочою групою з питань детінізації доходів та легалізації відносин у сфері зайнятості населення здійснено перевірку 60 суб'єктів господарської діяльності, виявлено 56 працівників без належного оформлення трудових відносин, легалізована робота 27 осіб.

Найбільшу кількість робочих місць у 2013 році створено на підприємствах СЕ “Борднетце Україна” — 468, ПП “Галіт” (виробництво та продаж стоматологічного обладнання) на території с. Байківці — 60, ПП “Агро-спецгосп” — 49, видавництво “Школярик” — 10, дошкільний навчальний заклад “Лісова казка” у Великих Гаях — 10.

світлових приладів, заряд акумулятора, тиск в шинах; суворо дотримуйтеся правил дорожнього руху; у зимовий період слід бути вкрай акуратними при керуванні автомобілем, зокрема, уникати різких маневрів і перебудовувань, дотримуватися інтервалу і дистанції між транспортними засобами, не перевищувати швидкість руху; необхідно в умовах поганої видимості пересуватися на автомобілі з увімкненими зовнішніми світловими приладами, в непогоду обов'язково використовувати протитуманні фари, а в умовах сильного туману або снігопаду знижуйте швидкість; якщо ви — пішохід, переходьте проїзну частину дороги тільки пішохідним переходом і на зелений сигнал світлофора, попередньо переконавшись у відсутності рухомих автомобілів. При переході дороги у темний час доби використовуйте на одязі світловідбиваючі елементи.

земних інвестицій, внесених в економіку району, станом на 1 жовтня 2013 р. склав 7880 тис. дол. США, що становило 121,2 дол. США на одну особу.

У січні-жовтні 2013 р. підприємствами автомобільного транспорту (з урахуванням вантажних перевезень, виконаних фізичними особами – підприємцями) перевезено 290 тис. т вантажів, що на 0,7 % менше, ніж у січні-жовтні 2012 р., та виконано вантажооборот в обсязі 211,8 млн. т/км, який зменшився на 7,9%.

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств, установ та організацій в січні-вересні 2013 р. становила 2390 грн., що в 2,1 раза вище рівня мінімальної заробітної плати (1147 грн.) і зросла, порівняно з січнем-вереснем 2012 р. на 9,2 %. Порівняно з середнім рівнем в області (2312 грн.) вона становила 103,4 %.

У вересні 2013 р. загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати зменшилась на 10,6%, або на 295,8 тис. грн., і на 1 жовтня 2013 р. становила 2489,1 тис. грн.

Чисельність населення Тернопільського району станом на 1 жовтня 2013 р. становила 66032 особи. У січні-вересні 2013 р. чисельність населення збільшилася на 647 осіб.

Головне управління статистики у Тернопільській області.

Учні Жовтневої ЗОШ І-ІІ ст. та вчитель історії Ірина Зеновіївна Шевчук біля пам'ятного знака жертвам політичних репресій у Тернополі.

У музеї політв'язнів і репресованих

Учні Жовтневої ЗОШ І-ІІ ст. осінні канікули вирішили розпочати із цікавої та корисної справи — оглядової екскурсії в Тернопільський обласний музей політв'язнів і репресованих, у якому побували 26 жовтня.

Науковий працівник музею запросив школярів оглянути колишні камери та карцери, пройтися моторошним шляхом в'язнів і дізнатися чимало страшних історій, що тут відбувалися. Юнаки та дівчата оглянули карцери-одиночки та “мокрі” карцери, де у цілковитій темряві, тремтячи від холоду, в'язні проводили іноді до кількох діб. Від-

так мали змогу оглянути камери, де утримували патріотів-шістдесятників.

Матеріали фонду та експозиція музею розміщені у 28 колишніх камерах слідчого ізолятора. Вони зображають історію національно-визвольної боротьби на теренах Тернопільщини.

Відділ “Репресії 1939-1941 років” розташований у приміщенні камери № 1, де збереглися автентичні двері тих часів. Цікавими є матеріали, які висвітлюють період утворення та діяльності ОУН-УПА на території Тернопільщини, та відділ “Шістдесятники”, який розповідає про репресованих патріотів України, зокрема, В'ячеслава Чорновола та Ліну

Першоджерела Кип'ячки

Надія ЧОРНОПИСЬКА, голова сільськогосподарського виробничого кооперативу “Кип'ячка”.

На живій, джерельній воді постало у XVI столітті і донині стоїть невелике галицьке село Кип'ячка, що у Тернопільському районі Тернопільської області. Уже сама назва села походить від слів “киплячий”, “кіпіння”, засвідчуючи, що вона пов'язана із джерелами, чимало з-поміж яких так пружно б'ють, що, здається, киплять.

Символічне зображення джерела як символу життя і чистоти красується на гербі села Кип'ячка, ще раз підкреслюючи, що кожне наше джерело – це першовитоки, з яких ми починаємося як громада — невід'ємна частина українського народу.

Як результат великої кількості джерел біля села Кип'ячка і спорудження гідроспоруди, був утворений ставок із плесом площею 6 га. Проте, під час льодоходу у 2008 р. крига зламала споруду. Окрім того, упродовж 15 років свого існування площа ставка зросла чагарником, а сам струмок жителі доколишніх сіл перетворили на стихійний смітник. Щоб відновити озеро, у 1996 р. зареєстрований сільськогосподарський виробничий кооператив “Кип'ячка”, членами якого є 30 жителів села. Упродовж шести років діяльності кооперативу сільський став упорядковано, вируба-но 4 гектари довколишніх заростів, очищено 0,9 га прибережної смуги, насаджено захисну смугу, відремонтовано гідроспоруду.

На другий етап члени кооперативу С Г В К “Кип'ячка” запланували облаштувати, облагородити джерело “Цюрок”, що струменить на схилі видолінка на початку села, встановити культовохристиянський знак (капличку). Зі-дно із розробленим проектом, навколо джерела заплановано висадити великийсквер, облаштувати дитячий майданчик, місце відпочинку для дорослих, а для попередження зсувів висадити зелену смугу...

За о д и , здійснені кооперативом “Кип'ячка” із відтворення водойми, були відзначені на урочистостях до Дня села, що відбулося у 2012 році, а також висвітлені у газеті “Подільське слово”, озвучені в програмах місцевого та обласного радіо, телебачення.

У майбутньому кооператив “Кип'ячка” планує займатися рекреаційною діяльністю, створен-

Мешканці Кип'ячки благоустроюють узбережжя сільського озера.

ням “зелених” зон відпочинку для мешканців Кип'ячки і довколишніх сіл Тернопільського району. Ініціативу членів СГВК “Кип'ячка” підтримують як місцева, так і районна влада.

Сподіваємося, що з відродженням криниць, відродиться у душах наших людей той дух предків, який допомагав вистояти під час лихоліть і негараздів.

Байковецька сільська рада Тернопільського району Тернопільської області оголошує конкурс на визначення виконавця послуг із вивезення твердих побутових відходів на території села Байківці. Документи приймаються впродовж 30 днів з дня опублікування оголошення за адресою: 47711, с. Байківці, вул. С. Стрільців, 43, тел. 29-62-24.

• Офіційне

Розпорядження
голови Тернопільської районної державної адміністрації від 8 листопада 2013 р. №353-од

“Про затвердження цін на роботи (послуги), що виконуються архівним відділом районної державної адміністрації”.

Відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, Переліку платних послуг, які можуть надаватися архівними установами, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 року № 639, Порядку надання платних послуг державними архівними установами, затвердженого наказом Державного комітету архівів України від 16 вересня 1999 року № 59 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29 вересня 1999 року за № 659/3952, Порядку ціноутворення на роботи (послуги), що виконуються державними архівними установами, затвердженого наказом Державного комітету архівів України від 24 січня 2001 року № 6 “Про затвердження Порядку ціноутворення на роботи (послуги), що виконуються державними архівними установами” і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2001 року за № 179/5370, наказу Державного архіву Тернопільської області від 22 березня 2007 року № 30 “Про затвердження цін на роботи (послуги) у сфері використання архівних документів, що виконуються державним архівом на договірних засадах”, зареєстрованого в головному управлінні юстиції у Тернопільській області 5 квітня 2007 року за № 6/582, з метою зміцнення матеріально-технічної бази архівного відділу райдержадміністрації, за-

безпечення належної збереженості документів Національного архівного фонду, розвитку архівної справи в Тернопільському районі:

1. Затвердити ціни на роботи (послуги) у сфері використання архівних документів, що виконуються архівним відділом районної державної адміністрації, що додаються.

2. Відповідальність за дотримання архівним відділом районної державної адміністрації цін на роботи (послуги) покласти на начальника архівного відділу райдержадміністрації.

3. Це розпорядження набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження голови районної державної адміністрації від 6 вересня 2013 р. № 256-од “Про затвердження цін на роботи (послуги), що виконуються архівним відділом районної державної адміністрації”.

5. Контроль за виконанням розпорядження покласти на керівника апарату райдержадміністрації Чудика А. І.

**Голова районної державної адміністрації
В. В. ЩЕПАНОВСЬКИЙ.**

Розпорядження зареєстроване в Тернопільському районному управлінні юстиції 19 листопада 2013 р. за № 5/86.

Ціни

на роботи (послуги) у сфері використання архівних документів, що виконуються архівним відділом районної державної адміністрації

№з/п	Найменування видів робіт (послуг)	Одиниця виміру	Ціна, грн. коп.
1. Роботи (послуги) у сфері використання архівних документів			
1.1	Відбір справ за машинописними описами при тематичному виявленні	10 заголовків	0,27
1.2	Виявлення документів за справами	1 од. зб.	3,79
1.3.	Складання історичних довідок з історії населених пунктів, підприємств, установ, організацій та ін.*	0,5 друк. арк.	227,47
1.4	Виконання запитів		
1.4.1	громадян за документами архіву	1 запит	68,24
1.4.2	юридичних осіб за документами архіву	1 запит	318,45
1.5	Виконання запитів з видачею архівних довідок про встановлення (підтвердження) майнових прав		15,15
1.6.	Виконання тематичних запитів про встановлення (підтвердження) окремих фактів, подій, відомостей**	1 запит 1 архівна довідка	22,75
2. Роботи (послуги) з виготовлення копій документів			
2.1	Надання архівних документів для копіювання технічними засобами архівного відділу райдержадміністрації	1 документ	26,88

* без вартості робіт із виявлення документів.

** при відсутності у заявника точних пошукових даних про дату, місце події (факту) вартість робіт збільшується на 1 грн. 26 коп. за додатковий перегляд архівних документів за кожен рік, місце події.

• Цифри і факти

Цукор 2013-го

Станом на 1 листопада 2013 р. солодкі корені були зібрані на площі 28,3 тис. га, з якої отримали 875 тис. т цукросировини (64% до 1 листопада 2012 р.). На початок листопада урожайність цукрових буряків у всіх категоріях господарств становила 309 ц з 1 га, що на 78 ц менше, ніж на 1 листопада 2012 р. Сільськогосподарські підприємства накопали 657 тис. т цукристих. Середня урожайність цукрових буряків в

агроформуваннях становила 320 ц з 1 га проти 410 ц на 1 листопада 2012 р.

Сім цукрових заводів області з початку сезону 2013 р. заготовили 952 тис. т цукросировини, з якої виробили 80,6 тис. т цукру.

Індекс споживчих цін на цукор у жовтні 2013 р. склав 96,6 % до попереднього місяця.

Головне управління статистики у Тернопільській області.

Білівчани прямують до пам'ятного Хреста Голодомору на мітинг-реквієм.

“Здібні храмину тіла
кожного з нас знищити, а душу
вбити безсилі, бо вічна”
(В. Барка)

**Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.
Фото автора.**

26 листопада 1998 року було підписано Указ Президента України “Про встановлення Дня пам’яті жертв голодомору”. У 2000 році цей день отримав назву День пам’яті жертв голодомору і політичних репресій. З того часу він відзначається кожному четверту суботу листопада.

4 листопада 2005 року Президент України Віктор Ющенко підписав Указ “Про вшанування жертв і постраждалих від голодоморів в Україні”, в якому голодомори названі геноцидом українського народу. Тож уже традиційно щороку українці вшановують пам’ять наших співгромадян, які постраждали від страшних злочинів комуністичного режиму. В четверту суботу листопада люди приходять до

усвідомлення того, “чия правда, чия кривда, і чий ми діти”. Пам’ять — це нескінченна книга, в якій записано все: і життя людини, і життя країни. Пам’ять про людей, які полягли під гострим лезом жорстокої машини комунізму, житиме вічно, допоки горітиме свічка пам’яті у серцях українців.

22 листопада, в переддень Дня пам’яті жертв голодомору і політичних репресій, біля пам’ятного знака Хреста Голодомору, що здійсмається німим докором на Білецькому полі скорботи і зажури, як символ розп’яття українського народу, відбувся мітинг-реквієм, присвячений 80-м роковинам Голодомору 1932-1933 років в Україні. Присутні на мітингу згадали криваво-чорні сторінки української історії — усі три голодомори в долі українців. Під час панакхиди, яку проводили парох села Біла о. Роман Гриджук і парох села Чистилів о. Орест Каспрук, люди

• Податкові новини

Підприємництвом
займаються понад
23 тисячі мешканців
Тернополя та
Тернопільського
району

Станом на початок листопада цього року в Тернопільській об’єднаній ДПІ ГУ Міндоходів у Тернопільській області перебуває 23 206 приватних підприємців. У Тернополі зареєстровано 18 889 приватних підприємців, а в Тернопільському районі – 4317 осіб. Із них 13 271 платник здійснює діяльність на загальній системі оподаткування та 9 935 перебувають на спрощеній системі оподаткування.

Суб’єкти господарювання – фізичні особи, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності можуть обирати 1,2,3 або 5 групи оподаткування. Більшість спрощенців перебувають на другій групі “єдиного податку”, а це 5460 осіб. Вони використовують працю 6 138 найманих працівників. Першу групу спрощеної системи оподаткування обрали 2 110 приватних підприємців. На третій групі єдиного податку здійснюють діяльність 583 підприємці. Вони використовують працю 985 найманих працівників. Ще 3 суб’єкти підприємницької діяльності перебувають на п’ятій групі спрощеної системи оподаткування.

У жовтні поточного року спрощенці сплатили понад 4,1 млн. грн. єдиного податку, з них 3,5 млн. грн. надійшло від платників обласного центру та 656,3 тис. грн. – від підприємців району.

Тернопільським
платникам
відшкодовано понад
7,6 млн. грн. ПДВ в
автоматичному
режимі

З початку року на рахунки тернопільських платників відшкодовано з бюджету 49,3 млн. грн. податку на додану вартість, з врахуванням попередніх періодів. При чому понад 15% відшкодовано в автоматичному режимі. Два платники обласного центру та стільки ж підприємств Тернопільського району протягом січня-жовтня 2013 року отримали “автоматом” понад 7,6 млн. грн.

Як запевняє заступник начальника Тернопільської об’єднаной ДПІ ГУ Міндоходів у Тернопільській області Іван Поліщук, потенційних претендентів на відшкодування ПДВ в автоматичному режимі може бути значно більше. Основною перешкодою для активного користування цим сервісом залишається недостатній рівень заробітної плати працівників на підприємствах-претендентах на ПДВ-автомат. Адже чинним законодавством передбачено, що ПДВ в автоматичному режимі може отримати лише те підприємство, на якому заробітна плата у 2,5 раз-а перевищує мінімальний розмір. “Своєчасно відшкодовуючи ПДВ сумлінним платникам податків, Міндоходів стимулює бізнес-середовище нашого регіону до подальшого розвитку”, — запевнив Іван Васильович.

Загалом з початку року платники податків заявили до повернення на розрахункові рахунки понад

43,6 млн. грн. податку на додану вартість.

Факсиміле і первинні
документи:
чи можна
застосовувати

“Чи можна застосовувати факсиміле до первинних документів, складених відповідно до законодавства і чи будуть такі документи підставою для податкового обліку?” (запитували під час семінару).

Відповідають **фахівці інформаційно-комунікаційного відділу Тернопільської ОДПІ ГУ Міндоходів у Тернопільській області:**

— Ні, оскільки відповідно до пункту 2 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 “первинні документи – це документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх провадження”.

Цим же Наказом передбачено, що документ має бути підписаний особою, а підпис може бути скріплений печаткою. Також варто зазначити, що нормами Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” застосування факсиміле для підпису первинних документів не передбачено.

Інформаційно-комунікаційний відділ Тернопільської об’єднаной ДПІ ГУ Міндоходів у Тернопільській області.

• Подорожі

Місто, де зустрічаються всі пори року

Світлана ПРИШЛЯК, вчитель української мови та літератури Великоберезовицької ЗОШ І-ІІІ ст.

27 вересня — Всесвітній день туризму. Пізнання нових місць — естетична їжа для людського розуму. Мандрівка задовжів в тисячі кілометрів починається з одного кроку.

Цього року учні 8-10 класів Великоберезовицької ЗОШ І-ІІІ ст. разом із педагогами Наталею Ігорівною Федик, Юлею Іванівною Паньків, Орисею Остапівною Сайчук та автором цих рядків відвідали місто Лева.

Подорож залишила у серцях багато яскравих вражень, ми побували у багатьох визначних місцях, одним з яких є Шевченківський гай. Історія його створення сягає 1930 року, коли у невеликий лісок поруч з "Професорською колонією" у Львові перенесли визначну пам'ятку української народної архітектури — Миколаївську церкву 1763 року з с. Кривки Турківського району Львівської області. Ця пам'ятка була перевезена стараннями митрополита Андрея Шептицького та відомого українського історика Михайла Драгана і дала початок ідеї створення Львівського скансену (етнографічний комплекс, музей просто неба, музей-село). У воєнні і повоєнні часи ідея скансену втрачена. Тепер це улюблене місце відпочинку усіх львів'ян та гостей міста, місце, де можна поринути у козацькі часи, постріляти з лука, скуштувати смачних козацьких страв, викарбувати на згадку про це дивовижне місце стародавню княжу монету, побачити лавку першої школи, двері древньої дерев'яної церкви. Усе тут пройняте духом історії, і ми залишилися вдячні тим, хто так ревно намагається зберегти для наступних поколінь ці безцінні історичні пам'ятки.

Залишивши Шевченківський гай, відвідали Домініканський собор. Надзвичайна краса манить до перекозих і, здається, люди тут починають дихати тихіше, аби не порушити цю ідилію. У костелі і на площі перед ним у середині XVI століття розігралася справ-

жня війна за наречену із застосуванням артилерії і всіх тонкощів військової стратегії. Магнат Лукаш Гурка домагався видання з монастиря своєї, як він вважав, законної дружини — найбагатшої спадкоємиці Речі Посполитої Гальшки Острозької, яка знайшла прихисток за стінами домініканського монастиря. Під час військових дій на декілька тижнів припинилася торгівля у Львові і роздратований король наказав розв'язати конфлікт. Було перекрито водотяг, що вів до монастиря, і таким чином облога закінчилася: Гальшку видали Лукашеві.

Вулицями Львова слід ходити із високо піднятою головою — про це неодноразово чули, а тепер й переконалися, адже в іншому випадку ми позбавляємо себе можливості побачити незліченну кількість цікавих сюжетів на фасадах львівських будинків. Один із таких унікальних фасадів, який є справжньою книгою для читання, розташований на ампірному будинку "Пір Року", що на вулиці Вірменській, 23. Цю назву

будинку отримав у 70-х рр. XIX ст. Тут знаходимо рельєфні зображення лелек, маски вітрів з чотирьох сторін світу, а також усі зодіакальні знаки. Рельєфи алегорично зображають чотири пори року. Алегорії весни, літа, осені й зими відтворюють діяльність землеробів протягом року. Кожна пора року оздоблена написом латинською мовою, взятим із твору давньоримського поета Вергілія "Георгіки".

Незабутніми були прогулянки старими вулицями Львова, які пахли кавою та шоколадом. Ми не змогли втриматись, щоб не відвідати Львівську майстерню шоколаду. Із захопленням та подивом спостерігали за роботою кондитерів, як у їхніх руках неслухняна, на перший погляд, маса перетворюється на фігурки тварин, іграшки та досконалі плитки шоколаду.

Із незабутніми враженнями та гостинцями зі Львова поверталися додому, плекаючи у пам'яті теплі спогади про місто, у якому кожен будинок має свою історію, живе своїм життям.

Учні 10 класу та класний керівник Світлана Богданівна Пришляк (в центрі) біля Домініканського собору у місті Львові.

Допоможе "телефон довіри"

Начальник Державної фінансової інспекції в Тернопільській області Федір Бортняк просить громадян області максимально жорстко реагувати на можливі прояви корупції або службового недбалства в діях її працівників. Якщо ви відчуваєте упередженість з боку фінансового інспектора, формалізм чи відхилення від нормативно-правових актів у його роботі, негайно дзвоніть на "телефон довіри" за номером (0352) 52-54-05.

У той же час Федір Бортняк з метою дотримання фінансової дисципліни, раціонального і цільового використання державних коштів та недопущення їх розкрадання закликає усіх до співпраці з Державною фінансовою інспекцією України в Тернопільській області. Якщо Вам відомі факти неправомірних вчинків у роботі чиновників з державним майном та грошима, а тим більше факти їх незаконного привласнення, не вагайтесь — дзвоніть на "телефон довіри" за номером (0352) 52-54-05.

Зі скаргами, запитаннями та пропозиціями також можна звертатися на "телефон довіри" Державної фінансової інспекції України за номером (044) 425-38-18.

• Євроінтеграція

Над тернопільською корпорацією підняли прапор ЄС

Поряд із державним стягом і прапорами корпорації "Агропродсервіс" поблизу центрального офісу підприємства днями з'явився і прапор Європейського Союзу. Ініціатива підняття стягу належить генеральному директору корпорації — Івану Чайківському.

— Інтеграція до європейських структур є стратегічною метою України, оскільки це найкращий спосіб реалізації національних інтересів побудови економічно розвинутої демократичної держави, а також зміцнення її позиції у світі, — зауважив Іван Чайківський. — Підняття прапора ЄС на території корпорації символізує схвалення намірів євроінтеграційного вектора нашої країни. Це одна із складових інформування населення про переваги підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, адже Європа — це великі можливості, до яких ми прагнемо.

За словами керівника "Агропродсервісу", європейська інтеграція для України — це шлях модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, демократизації політичної системи, запровадження

нових соціальних стандартів, а також підвищення конкурентноспроможності вітчизняного товаровиробника та вихід на світові ринки.

Довідково

Європейський прапор — це єдина емблема Європейської Комісії, виконавчого органу ЄС. На ньому зображено коло з 12 золотих зірок на блакитному тлі, що являє собою ідеал об'єднання народів Європи та символізує довершеність, повноту та єдність. Прапор залишається незмінним протягом багатьох років, незважаючи на розширення ЄС.

• Юні таланти

Дитячі руки творять чудеса

Стефанія РОМАНИШИН, педагог-організатор Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст.

Вже традиційно перший тиждень вересня присвячено Дню Незалежності України. У цей час у школі відбуваються святкові, виховні заходи, просвітницькі години, що мають на меті ознайомити школярів з історичними передумовами та шляхом становлення української державності.

Цього року в тиждень, присвячений Дню Незалежності України, вирішили провести конкурс дитячих робіт серед учнів 5-9 класів під назвою "Дитячі руки

творять чудеса", адже у нас в школі стільки талановитих дітей, які вишивають, плетуть з бісеру, працюють у техніці "Квілінг", займаються іншими видами рукоділля. Учні радо пристали на цю пропозицію та взяли активну участь у конкурсі. Школярі представили надзвичайно гарні роботи, тому переможців було важко визначити. Відтак всі талановиті діти отримали грамоти і подяки за активну участь у конкурсі "Дитячі руки творять чудеса".

Проведення заходів, спрямованих на виявлення творчих здібностей дітей, є актуальним для будь-якої школи, адже покликання педагога — створити умови для розвитку дітей — майбутнього української нації.

До відома пенсіонерів!

Управління Пенсійного фонду України в Тернопільському районі просить отримувачів пенсій своєчасно повідомляти органи, що призначають та виплачують пенсію, про прийняття на роботу, звільнення з роботи, зміни в складі сім'ї, зміни місця проживання та інші обставини, що можуть вплинути на пенсійне забезпечення. **Тел. для довідок: 53-50-72, 53-51-54.**

Учні 9 класу та класний керівник Наталія Ігорівна Федик (третя зліва, другий ряд) на площі біля Домініканського собору.

Пісенне перевесло років і доль

24 листопада народний аматорський хор Народного дому с. Великі Гаї відзначив 25-річчя

Ірина ЮРКО.
Фото автора.

У ці непрості для України дні можу лише здогадуватися, яке щастя переповнює виконавців хору-іменинника Великих Гаїв, адже вони несуть у душі те, що ніхто і ніколи не відбере в народі, — пісню. У залі місцевого Народного дому, як кажуть, і яблуку ніде було впасти. Усі поспішали вкотре поглянути на улюблених виконавців під час творчого вечора та привітати їх з непересічним святом.

Більшість присутніх в залі Народного дому пам'ятають, як створювався колектив. 1988 року ідея створення хору належала великогаївчанину Тарасу Вавриніву. Цим задумом Тарас Вавринів поділився з керівником хору птахофабрики "Тернопільська" Тарасом Сеньківим. Разом здобіли організатори зуміли створити потужний співочий колектив, який очолив Тарас Сеньків. За 25 років змінилося багато учасників цього хору. Свого часу його керівником був композитор, аранжувальник, соліст і диригент Михайло Чайка. Закладені традиції засновників успішно продовжують і удосконалюють нинішній мистецький керівник Іван Виспінський та концертмейстер Василь Коваль.

Свічка пам'яті не згасла. Кожен у Великих Гаях і досі пам'ятає про тих людей, які колись подарували хору життя, творили його історію, любили свій край і українську пісню. Й хоча час спинити не можна,

а талановиті аматори сцени приходять на зміну іншим, успіх їх завжди ґрунтуватиметься на любові до української пісні. Як зазначив мій співрозмовник, колишній Великогаївський сільський голова, один із засновників хору у Великих Гаях Петро Іваниця, спочатку у колективі було 32 виконавці. Сам Петро Іванович співає на аматорській сцені з 1943 року, зараз належить до числа ветеранів сільського хору. До слова, улюблена пісня Петра Іваниці — "Пісня про рушник".

Як зазначили ведучі творчого вечора, учасники хору Людмила Кохман та Іван Михайлович, перший повноцінний виступ народного аматорського хору с. Великі Гаї відбувся на Різдво 1989 року під час святої Літургії місцевої церкви. У 1992 році на базі світського хору було створено і церковний хор, яким 14 років керував Тарас Сеньків. Хоровий колектив і до цього часу бере участь у недільних службах у храмі Пресвятого Серця Христового.

Того дня щирі слова вітань та благословення на адресу учасників народного аматорського хору с. Великі Гаї звучали від пароха села о. Володимира. Священик підкреслив важливість часу, у який відбувається святкування 25-ї річниці хору. "Сьогодні на Європейському майдані проходить акція протесту щодо відтермінування Верховною Радою підписання Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом, — сказав о. Володимир. — Пригадую цю ж саму пору 2004 року, коли відбулася Помаранчева революція. Збіг

Народний аматорський хор Народного дому с. Великі Гаї під час творчого вечора з нагоди 25-річчя.

святкування дня народження Великогаївського хору не випадковий, позаяк наш колектив має високий європейський мистецький рівень, ми патріоти і заслуговуємо на гідне майбутнє".

Цікаво, що у великогаївському хорі зібралася уся місцева еліта.

Тут з дружиною Людмилою віддавна співає сільський голова Олег Кохман, директор місцевої школи Оксана Кость та мешканці села, представники різних професій, депутати сільської ради.

У той день, вітаючи рідний колектив зі святом, Олег Кохман вручив подяки учасникам хору від імені Великогаївської сільської ради. Директор Великогаївської ЗОШ І-ІІІ ст. Оксана Миколаївна Кость запросила на сцену своїх вихованців, ансамбль дівчат (художній керівник — Юлія Батюк), які переконали слухачів, що у Великих Гаях є кому поповнити у майбутньому сільський

З 25-им днем народження учасників народного аматорського хору с. Великі Гаї вітають (зліва направо) начальник відділу культури Тернопільської РДА, заслужений працівник культури України Андрій Галайко, директор Тернопільського обласного методичного центру народної творчості Володимир Сушко. Вітання приймають мистецький керівник хору Іван Виспінський, концертмейстер Василь Коваль та Великогаївський сільський голова Олег Кохман.

Зі святом громаду Великих Гаїв вітає учасник хору, сільський голова Олег Кохман.

Святкову програму з нагоди 25-річчя хорового колективу провели Людмила Кохман та Іван Михайлович.

З 25-річчям хору великогаївчан вітають заступник голови Тернопільської райдержадміністрації Неля Саржевська та керуючий справами Тернопільської районної ради Богдан Ящик.

хор. З мистецьким дарунком на сцені виступили учасники танцювального колективу "Первоцвіт" Народного дому с. Великі Гаї. Співали того дня і ветерани хору. Пісенний талант великогаївчан високо оцінили у вітальних промовах заступник голови Тернопільської райдержадміністрації

Неля Саржевська, керуючий справами Тернопільської районної ради Богдан Ящик, начальник відділу культури Тернопільської РДА, заслужений працівник культури України Андрій Галайко, директор Тернопільського обласного методичного центру народної творчості Володимир Сушко.

• Ювілеї

Її щасливий день

У суботу, 30 листопада, відзначає ювілей головний бухгалтер Тернопільського районного територіального медичного об'єднання Галина Вікторівна Облещук. 30 років життя Галина Вікторівна, бухгалтер за фахом, присвятила праці у медичній галузі Тернопільського району. Молодою дівчиною у грудні 1983 року вона, студентка Житомирського сільськогосподарського інституту, була прийнята касиром Тернопільської центральної районної лікарні — так почалося її трудова біографія. Через два роки, у 1987 р., молодий спеціаліст вже працювала бухгалтером ЦРЛ, а ще через півроку, згідно з наказом головного лікаря Тернопільського району Ігоря Вардинця, у вересні 1987-го призначена на посаду головного бухгалтера Тернопільської центральної районної лікарні. Сьогодні Галина Облещук керує великим бухгалтерським колективом ТРТМО, у потужній когорті медичних працівників Тернопільського району її поважають за компетентність, відмінне знання справи, щире вболівання за нішній і завтрашній день медицини, турботу про розвиток матеріально-технічної бази ТРТМО, зміцнення його фінансової основи.

Галина Вікторівна має два крила, які є для неї міцною опорою, — це робота і сім'я. З чоловіком Віктором Петровичем виховали прекрасних дітей — сина Олександра та доньку Вікторію, які пода-

Головний бухгалтер Тернопільського районного територіального медичного об'єднання Галина Облещук у робочому кабінеті.

дра та доньку Вікторію, які пода-рували своїм батькам чудових онуків Олександра та Анімаїду.

Тож хай примножується Ваше сімейне щастя, шановна Галино Вікторівно! З нагоди ювілею прийміть наші щирі вітання та побажання міцного здоров'я, професійних успіхів, здійснення мрій і

• Байківці і байківчани

сподівань, Господнього благословення на многії літа.

3 повагою — адміністрація та колектив Тернопільського районного територіального медичного об'єднання, редакція газети “Подільське слово”.

• Вітаємо!

Щиро вітаємо з днем народження головного бухгалтера ТРТМО **Галину Вікторівну Облещук**.

Зичимо Вам життя прекрасного, Життя щасливого і яскравого, Сонця, що світить безмежно над хатою, Праці, що робить людину багатого. Все, що вже пройдено,

хай не забудеться, А що наміряно, — все нехай збудеться.

3 повагою — колектив бухгалтерів Тернопільського районного територіального медичного об'єднання.

Щиросердечно вітаємо вчителя математики та інформатики Байковецької ЗОШ І-ІІ ст. **Марію Ярославівну БАЙДАК** з народженням сина **Михайлика**.

В цей день ясніше засвітило сонечко, Бо народився у Вас маленький синочок. Зичимо йому від всієї душі Доброї долі і щастя в житті, Нехай з його веселим сміхом У дім приходять радість, вітха. Терпіння Вам, здоров'я і радості багато Вітаємо із неповторним святом!

3 повагою — педагогічний колектив Байковецької ЗОШ І-ІІ ст.

Щиро вітаємо з днем народження вчителя трудового навчання Байковецької ЗОШ І-ІІ ст. **Михайла Богдановича ЦІЦЬКОГО**.

Бажаємо щастя і достатку, Ясного неба і тепла, В житті — лиш злагоди й порядку, Щоб доля щедрою була. В роботі — успіху й терпіння, У справах — вічного горіння.

3 повагою — педагогічний колектив Байковецької ЗОШ І-ІІ ст.

Щиро і сердечно вітаємо з днем народження вихователя молодшої групи дитячого садка “Метелик” с. Байківці **Олену Василівну ОНИШКО**.

Хай квітує доля у роках прекрасних, А життя приносить радість і любов, Миру і здоров'я, злагоди і щастя, Многая літа Вам знов і знов.

3 повагою — колективи дитячого садка “Метелик” та Байковецької сільської ради.

Щиросердечно вітаємо з днем народження вихователя старшої групи дитячого садка “Метелик” с. Байківці **Галину Петрівну ПЕТРИШИН**.

Бажаємо здоров'я, добра, довголіття, Хай вистачить щастя на ціле століття, Хай скрізь буде лад: на роботі, в сім'ї, І радість на серці, і хліб на столі.

3 повагою — колективи дитячого садка “Метелик” та Байковецької сільської ради.

Педагогічний колектив Баворівської ЗОШ І-ІІІ ступенів щиро вітає з днем народження вчителя української мови та літератури **Оксану Василівну ШАЙНЮК**.

Бажаємо здоров'я, як криця, міцного, Будьте душею завжди молоді, Хай Вашу долю освітлюють зорі, А щастя рікою вливається в дім.

Педагогічний колектив Острівської ЗОШ І-ІІІ ст. щиро вітає з днем народження вчителя початкових класів **Галину Євгенівну КОСТРИБУ**.

Хай довгою буде життєва стежина, Хай радістю кожна наповниться мить, І все, чим багата й щаслива людина, В щедротях своїх хай Господь освятить.

Щиро вітаємо з днем народження вчителя німецької мови **Володимир Володимирівну ВАСИЛЬКІВ**.

Зичимо здоров'я, щастя, довголіття, Настрою веселого на повне століття. Щоб життя було веселим, радісним, багатим,

І щоб кожен день прожитий Вам здавався святом.

3 повагою — педагогічний колектив НВК “Домагорицька ЗОШ І-ІІ ступенів-ДНЗ”.

Колектив Ігровицької АЗПСМ щиро вітає з днем народження фельдшера **Оксану Петрівну ДЕЙНЕКУ**.

Хай життя квітує, як калина в лузі, Нехай будуть поруч щирі, вірні друзі, Хай обминають болі і тривоги, Хай стелиться довга життєва дорога. Здоров'я міцного і щастя без краю, Усього найкращого щиро бажаємо!

60-річний ювілей відзначила головний бухгалтер ПП “Агрон”, відмінний фахівець і хороша, чуйна жінка **Орися Антонівна ГОЦКО**. Щиро і сердечно вітаємо ювілярку, від душі зичимо великого людського щастя, здоров'я від води джерельної, сили і наснаги від землі святої, поваги від людей, благополуччя в родині і довгих та благословених років життя. Доземний уклін Вам, шановна Орисю Антонівно, за багаторічну сумлінну працю та неоціненний досвід, який передаєте сьогодні молоді.

Життя Вам щедрого, як колос в передзнів'я,

Яскравого, мов квітка навесні, Щоб довгі роки доля Вам щаслива Співала теплі, радісні пісні. Хай Ваші задуми не відають порогів,

А мрії, наче ластівки, летять, Бажаємо багато світлих років На рахівницях Вашого життя.

3 повагою — дирекція та колектив ПП “Агрон” і фермерського господарства “Березовського”.

Вітаємо з днем народження медсестру стаціонару ТРТМО **Галину Володимирівну ВОЛИНЕЦЬ**, рентген-лаборанта **Ольгу Василівну КРУПСЬКУ**, молодшу медсестру **Галину Степанівну ЧОРНУ**, акушерку **Фану с. Жовтневе Аллу Анатоліївну МЕЛЬНИК**.

Нехай здоров'я завжди добрим буде, Хай у роботі ладиться усе, За справи добрі хай шанують люди, В сім'ю хай доля затишок несе.

3 повагою — колектив ТРТМО.

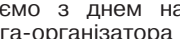

Щиро вітаємо з днем народження вчителя трудового навчання Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. **Євгена Євгеновича ГРИЩИШІНА**.

Хай квітує доля у роках прекрасних, Господь дарує радість і здоров'я, Хай кожен ранок з неба сонцем ясным

Вас осяває світлом і любов'ю.

3 повагою — колектив Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст.

Вітаємо з днем народження педагога-організатора Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. **Стефанію Петрівну РОМАНІШИН**.

Хай прекрасним цвітом шлях життя

рясніє, Здійснюються завжди заповітні мрії, Хай палають в серці почуття високі, Доля подарує повні щастям роки.

3 повагою — колектив Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст.

Колектив Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. щиро вітає з ювілеєм вчителя початкових класів **Надію Петрівну БУРМАКУ**.

Хай доля Вам пошле добро і щастя, Міцне здоров'я, море благодатних, А щедрі дні, мов рушники квітчасті, Нехай ще довго стеляться до ніг.

Щиросердечно вітаємо з ювілеєм класовода 4 класу Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. **Надію Петрівну БУРМАКУ**.

Хай цвіте, не в'яне із роками доля, Хай Вам літ щасливих зозуля накує, Від землі Вам — сили, від води — здоров'я

І добро та радість хай Господь дає.

3 повагою — учні 4 класу Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. та батьки.

“Дари осені” — дітям

Ірина ЮРКО.
Фото автора.

8 жовтня актова зала Байковецької сільської ради на мить перестала бути місцем, де вирішуються складні питання місцевої громади. На день тут поселилися представники майбутнього Байковець — вихованці старшої групи дитячого садка “Метелик”, які запросили на свято “Дари осені” друзів і рідних.

Автор цих рядків неодноразово була на заходах з подібною тематикою, однак, байківчани організували захід креативно і по-сучасному. Погодьтеся, нині кожен великий і малий українець знає творчий доробок вітчизняного поп-гурту “Дзідзьо”. Популярністю колективу скористалися вихованці старшої групи дитячого садка “Метелик” та їхні вихователі, вдало інтерпретували репертуар цього колективу. Відтак, дотепно звучали слова: “Я тепер крутий юнак, в мене тачка з кабачка!”.

На білій скатертині вабили око найкращі зразки осіннього врожаю-2013, кожен з яких “заговорив” вустами дітей у віршовій формі. Підло-

Учасники свята осені у дитячому садку “Метелик” с. Байківці із сільським головою Анатолієм Куликом.

га була вкрита золотими листочками. Вихователі Олена Любомирівна Парашук і Галина Петрівна Петришин з музичним керівником Світланою Володимирівною Гусак подбали про належне хореографічне і музичне наповнення свята. У мене склалося враження, що педагоги самі на мить увійшли в Країну дитинства, не зачинивши двері — для вітхи глядачів. Це констатувала і керівник дошкільного закладу Оксана Ярославівна Шулик: “Перебуваючи на святі наших вихованців, забуваєш про буденні клопоти, хвилювання про насущне, — сказала Оксана

Ярославівна. — Збагачуєшся позитивними емоціями, які, наче дари осені, ще довго кріпитимуть душу”.

Окремих слів поваги заслуговують і батьки дітей, які на відмінно попрацювали над сценічним костюмом, що відповідали ролям і пасували героям свята. Традиційно, в дарунок за вкладені зусилля кожен з вихованців старшої групи отримав подарунок від Байковецької сільської ради.

Свято осені влаштували і діти з молодшої групи, яке відбулося 30 жовтня. Разом із вихователями вони інсценізували казку про Ріпку. В гості до “Метелика” завітала красуня Осінь (в ролі — вихователь молодшої групи Ольга Романівна Башняк). Діти зверталися до найбагатшої пори року віршами, у піснях, кружляли навколо неї у таночках. Роль Ріпки виконала Алінка Бойко, Діда — вихователь старшої групи Олена Любомирівна Парашук, Баби — вихователь старшої групи Галина Петрівна Петришин, Дочки — Андріана Гордій, Собачки — Олександр Мудровський, Котика — Матвій Чикало, Мишки — Антон Башняк. До вихованців “Метелика” того дня завітав Байковецький сільський голова Анатолій Романович Кулик із солодощами, а діти віддячили йому чарівною скринькою з осінніми дарами. Провела свято вихователь молодшої групи Олена Василівна Онішко.

Вихованці старшої групи дитячого садка “Метелик”, вихователі Олена Любомирівна Парашук, Галина Петрівна Петришин, музичний керівник Світлана Володимирівна Гусак та завідувача дитячим садком Оксана Ярославівна Шулик.

“Од моря і до моря...”

Оксана КОЖУШКО,
вчитель української мови
та літератури, директор
Острівської ЗОШ І-ІІІ ступенів.

25 жовтня ц. р. вчителі української мови та літератури Тернопільського району мали можливість відвідати дендрологічний парк “Софіївка” в Умані Черкаської області — одне з найпопулярніших місць відпочинку в Україні. Ставки, фонтани, водоспади, скульптури, екзотичні дерева, тихі алеї... Той, хто потрапляє сюди вперше, не вірить, що все це багатство розташоване у провінції. Ще більш чарівною і романтичною видається Софіївка, коли довідуємося історію її створення.

Магнат, генерал-лейтенант польського війська, белзький, звенигородський, сокальський, гайсинський староста та генерал російської армії 1797-1798 рр. Станіслав Потоцький був закоханий у грекиню Софію Клавоне (де Вітт, Челіче), яка була однією з найблисучіших жінок того часу: її приймали при дворах Парижа й Санкт-Петербурга, своєю чарівністю Софія затьмарювала найшляхетніших красунь Європи. Станіслав Потоцький, одружившись із Софією, вирішив на честь дружини перетворити в райський куточок дікі землі на окраїні Умані і заклав дивовижної краси парк. Автором топографічного й архітектурного проекту, керівником будівництва було призначено польського військового інженера Людвіга Метцеля. Це був один з найталановитіших людей свого часу, який займався військовою інженерією. Софіївка — найзнаменитіший його витвір. Безпосереднє ж втілення проекту в життя лягло на плечі простих уманських майстрів. З 1796 по 1802 роки проводилися роботи зі створення парку: копали ставки, облаштовували підземну річку, споруджували водоспади й фонтани, прокладали алеї, переносили кам'яні брили, зводили архітектурні споруди.

У парку були висаджені екзотичні рослини з усього світу. У 1929 році парк був оголошений державним заповідником. Домінантою парку є прекрасний Нижній став, із центру якого б'є 15-метровий струмінь. Це знаменитий фонтан “Змія”. Точна дата створення “Змії”, а також її автор невідомі. Нижній ставок є місцем проживання білих лебедів, яких постійно намагаються упіймати в об'єктиві фотокамери туристи. Ще одна цікава водоймища парку — підземна ріка Ахеронт. У грецькій міфології, як відомо, Ахеронт — ріка, якою похмурий перевізник Харон переправляє душі померлих у підземне царство Аїда. Сучасний Харон на човні, в який уміщається кілька десятків осіб, провезе туристів 200-метровим тунелем. Ширина ріки — 3 метри. У верхній частині парку увага відвідувачів прикута до великого водоймища з островом у центрі. Це Верхній став. Найгучніша частина парку — Амстердамський шлюз. Саме тут усі бажаючі мають можливість стати пасажиром човна, який курсує водами підземної річки Ахеронт. Чаруючим морем можна проїхатися на катамарані, катері або гондолі. Кожен знайде для себе в Софіївці щось цікаве. Важко уявити, яких титанічних зусиль було докладено задля того, щоб дика місцевість перетворилася на казковий парк. Шведер, що з'явився більше двохсот років тому, чарує нас і сьогодні, і є вічним пам'ятником найпрекраснішому почуттю — коханню.

26 жовтня для педагогів став надзвичайно насиченим новими враженнями. Територіальний і духовний центр України — Черкащина — поєднав села Моринці, Шевченкове, Будище, Вільшану у Національний заповідник “Батьківщина Тараса Шевченка”. У цих середньонаддніпрянських селах із славною історією та могутнім духовним потенціалом пройшли дитячі роки Кобзаря українського народу — Тараса Григоровича Шевченка. У Моринцях Тарас Шевченко народився, у Керелівці зростав, формувався як особистість, у Будищах — у маєтку

У дендрологічному парку “Софіївка” у м. Умань.

У с. Кирилівка біля пам'ятника 13-річному Тарасу Шевченку.

Енгельгардта — козакував, а з Вільшани зробив перший крок до визнання, до світової слави. Історія заповідника починається з історії садиби у Керелівці, де пройшло дитинство поета. Двориче не було дідівщиною Шевченків, а придбане ними у 1816 році. Григорій Іванович та Катерина Якимівна осиротіли дітей дуже рано, недовго господарювала у цій садибі і мачуха Оксана Терещенчиха. Батьківщину успадкував старший син Микита, а по ньому — його діти.

Важкими і крутими шляхами доля вела Тараса від порогу батьківської хати до Будищ, Вільно, Петербурга, Казахстану і аж до всесвітнього визнання. Але він ніколи не забував, якого роду-коріння, не цурався тієї мови, “що мати співала, як малого повивала, з малим розмовляла...”. Тричі повертався до рідної Керелівки, щоб пройтися стежинами свого дитинства, схилити голову перед могилами батьків, зустрітися з братами і сестрами. Над усе мріяв жити в Україні, але не судилося... Неможливо передати словами відчуття духовного піднесення, енергетики цих місць. У 1935 році розпочалося будівництво музею. У 1939 році до 125-ї річниці з дня народження Кобзаря відкрили літературно-меморіальний музей. Музейні матеріали розповідали про життя і творчість поета, художника, гравера, філософа, мислителя. Привертати увагу оригінальні речі — стіл, лава з Шевченкової хати, меблі з Енгельгардтового маєтку, стародруки, мистецькі вироби місцевих умільців, подарунки, що надійшли від родичів Тараса Шевченка. 175-річчя з дня народження українського генія, а також своє 50-

річчя літературно-меморіальний музей зустрів оновленим. У той час було проведено реконструкцію та капітальний ремонт приміщення. Просто неба на подвір'ї відтворили в дійсних розмірах хату батьків Шевченка, збудувавши її за кілька десятків метрів від місця, де вона насправді стояла. Там же, де стояла батьківська хата, — постать 13-літнього Тараса в бронзі. Босоногий, з чобітками за плечима, в полотняній одежині, з розумними, ясними очима — він мандрує в далекі світи, ніби щойно вийшов з батьківської хати.

1992 року літературно-меморіальний музей Т. Г. Шевченка увійшов до складу новоствореного Державного історико-культурного заповідника “Батьківщина Тараса Шевченка”. На території заповідника розташовано 40 об'єктів та пам'яток культурної спадщини України.

Останні відвідини Чернечої гори у Каневі залишили найбільший відбиток у серцях кожного із нас. Адже Чернеча гора znana у всьому світі перш за все тому, що 22 травня 1861 року вона навіки прийняла у своє лоно прах Тараса Шевченка. Кобзар знав Канівські гори, бував тут у 1859 році, коли шукав ділянку під садибу. Шевченку припала до вподоби місцевість над Дніпром між Каневом і селом Пекарі (за два кілометри вниз по Дніпру від Чернечої гори). На горі, що мала назву Мотовиловщина (Велике скіфське городище), хотів купити землю. Проте мрія його не збулася, Тарас Шевченко помер у Петербурзі. Його друзі перевезли тіло Кобзаря в Україну. І так історично склалося, що місце для поховання було обра-

но саме на Чернечій горі. Могили насипано високою, за козацьким звичаєм, на ній встановлено дерев'яного хреста, оскільки на горі тоді не було насаджень, лісу, могила було дуже добре видно з Дніпра. У 1925 році постановою РНК УРСР територію могили Тараса Шевченка було взято під охорону держави — створено державний заповідник. 21 листопада 1989 року постановою Ради Міністрів УРСР заповіднику надається статус національного. Сучасного вигляду меморіал набув влітку 1939 року із встановленням на могилі поета величного бронзового пам'ятника (скульптор — Матвій Манізер, архітектор — Євгеній Левінсон). Територія сучасного заповідника — 45 га, а охоронні зони заповідника, що охоплюють лівобережжя Дніпра, нараховують близько 2 тис. га. Коли методисти Тернопільського районного методичного кабінету Наталія Богданівна Стрийвус та Ольга Романівна Демида покладали квіти біля могили поета, зазвучав “Заповіт” і, співаючи разом із хором, у кожного із нас текли сльози радості і гордості за сучасників, які пам'ятають геніальне Шевченкове слово.

Заповідник є духовною субстанцією українців та шанувальників українства. Все на цій землі особливе, чаруюче і неповторне. Хто вперше торкнеться її краси, одразу відчує трепет животворящої сили, її таємничість і чистоту. Завітайте до Тарасового краю! Будьмо єдині в святій любові до України, до чого і закликав нас Тарас Шевченко: “Нехай житом-пшеницею, як золотом покрита, нерозмежованою залишиться навіки од моря і до моря слов'янська земля”.

А що ви можете?

Тетяна СТРУМЕЦЬКА,
заступник начальника відділу
активної підтримки
Тернопільського
міськрайонного центру
зайнятості.

У Тернопільському міськрайонному центрі зайнятості відбувся тренінг для осіб, які мають тривалу перерву в роботі. Мета тренінгу — підвищення рівня активності безробітних, сприяння усвідомленню перешкод, які заважають знайти роботу, визначення шляхів їх подолання, пришвидшення працевлаштування.

На початку тренінгу кожен учасник репрезентував себе, розповідаючи іншим про себе, сферу професійних та особистісних інтересів, уявлення про бажану роботу. Під час вправи “Визначення зовнішніх та внутрішніх перешкод, які заважають у працевлаштуванні” кожен учасник розкрив для себе ті причини, які заважають працевлаштуватися, та визначив можливі шляхи їх подолання.

Оскільки безробітні, які не працюють більш як півроку, в певній мірі втрачають свої професійні навички, їм значно важче реалізувати себе на ринку праці. Відтак учасникам тренінгу запропонували провести аналіз власних умінь і навичок, які дають змогу розширити діапазон пошуку роботи, у формі інтерактивного заняття “Інвентаризація власних умінь”, під час якого вони зрозуміли, відповідно дає поставлена ціль власним вмінням та здібностям чи ні.

Для підвищення готовності учасників тренінгу виділяти пріоритети при плануванні своїх життєвих і професійних перспектив, а також готовності зіставляти свої професійні цілі і можливості була проведена вправа “П'ять кроків”, під час виконання якої кожен учасник виділив п'ять основних етапів (п'ять кроків), які забезпечили б досягнення наміченої мети.

Загалом у Тернопільському міськрайонному центрі зайнятості з початку року було проведено 8 таких тренінгів для осіб, які мають тривалу перерву в роботі, у яких взяли участь понад 80 безробітних.

• Служба 101

Тепло у помешканні: ризики

З настанням холодної погоди мешканці квартир та будинків намагаються самотужки нагріти свої оселі, але, при цьому, дуже часто забувають про дотримання правил безпеки при користуванні електроприладами. Щоб у помешканні було тепло і безпечно, потрібно дотримуватись правил пожежної безпеки: перед увімкненням обігрівуючого пристрою перевірте його справність. Переконайтеся, що він не має жодних механічних пошкоджень; зверніть увагу на те, що розетки, електропровод мають бути справними, у належному стані, щоб не виникло короткого замкнення; не вмикайте одночасно багато електроприладів в електроподовжувач. Пам'ятайте, електромережа може спалахнути від перевантаження; не накривайте радіатор електроприладу, це призведе до його перенагрівання.

Пам'ятайте, що обігрівати житло газовими, саморобними та несправними електрообігрівачами категорично заборонено.

**За матеріалами
Тернопільського РВ УДСНС
України в Тернопільській
області.**

У трійці лідерів

Олена ГИКАВА.

10-11 жовтня ц. р. у МРЦ “Жемчужина” (сmt. Гаспра, АР Крим) були проведені Всеукраїнські масові спортивні заходи для молоді. Тернопільщину представляли студенти факультету фізичного виховання Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка Тетяна Коробейник та Дмитро Бойко. Вітаємо срібних призерів Всеукраїнських масових спортивних заходів для молоді!

Організатором Всеукраїнських масових спортивних заходів для молоді виступив Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх”. Мета заходу — пропаганда активного та здорового способу життя серед молоді як альтернативи вживанню наркотиків, алкоголю і тютюнопалінню в молодіжному середовищі, зміцнення дружніх стосунків студентської молоді всіх регіонів України, формування у молоді усвідомлення потреби у систематичних заняттях фізичною культурою та спортом. До участі у змаганнях зголосилися студенти (командні пари – хлопець та дівчина) з переважною більшістю областей України, що в черговий раз доводить — сучасна молодь сповідує здоровий та активний спосіб життя.

У запеклій і дружній боротьбі визначилися переможці в п'яти видах спорту — пляжному волейболі, настільному тенісі, літаючому диску (Гатсі), бадмінтоні та швидких шашках.

Переможців змагань нагороджував перший заступник міністра молоді та спорту України Сергій Глущенко. Тож, вітаємо найсильніших і найспритніших: змагання з літаючого диску: I місце – Харківська область, II місце – Чернівецька область, III місце – АР Крим; змагання з пляжного волейболу: I місце – Тернопільська область, II місце – Дніпропетровська область, III місце – Закарпатська область; змагання зі швидких шашок: I місце – Чернівецька область, II місце – Сумська область, III місце – Закарпатська область; змагання з настільного тенісу: I місце – Сумська область, II місце – Кіровоградська область, III місце – Чернівецька область; змагання з бадмінтону: I місце – Тернопільська область, II місце – Чернівецька область, III місце – Луганська область. У загальнокомандному заліку місця розподілилися таким чином: I місце – Чернівецька область, II місце – Тернопільська область, III місце – Кіровоградська область.

Всі учасники та переможці отримали пам'ятні призи та подарунки від організаторів заходу.

“Здорове життя – це модно”

На спортивних майданчиках ФСТ “Динамо”, відбулись змагання з волейболу та дартсу серед хлопців та дівчат, які організував Тернопільський обласний центр фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх”. У заході взяли участь студенти та школярі м. Тернопіль, міжнародної молодіжної організації АЙСЕК і студенти-волонтери з Македонії, Туреччини і Китаю, які проходять стажування у нашому місті.

Переможцем у змаганнях з дартсу серед дівчат стала Аніта Буровська з Македонії, на другому місці – Ілона Баліцька та Ольга Карішин з Тернополя. Серед хлопців переміг Іван Здеб, другим став Святослав Маринінін, третім – Олександр Надвицький – усі тернополяни. У змаганнях з волейболу перемогла команда “Еліта”.

Всі учасники отримали буклети про здоровий спосіб життя від Тернопільського обласного центру фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх”.

XVIII Спортивні ігри учнівської молоді: підсумки

Володимир ВАСИЛЬЦЬО, методист Тернопільського районного методичного кабінету.

Відділ освіти Тернопільської районної державної адміністрації 21-25 жовтня зорганізував та провів першість району з міні-футболу серед загальноосвітніх навчальних закладів у залік XVIII Спортивних ігор учнівської молоді Тернопільського району. Суддівство забезпечила дитячо-юнацька спортивна школа.

У змаганнях взяли участь збірні команди найкращих футболістів практично з усіх загальноосвітніх шкіл району. 24 жовтня фінальні змагання серед загальноосвітніх навчальних закладів I-II ступенів пройшли на спортивному майданчику зі штучним покриттям у с. Великі Гаї. Перемогу святкували: I місце — команда Плотицької ЗОШ I-II ст., II місце — команда Петриківської ЗОШ I-II ст., III місце — команда Байковецької ЗОШ I-II ст.

25 жовтня у фіналі на спортивному майданчику зі штучним покриттям у смт. Великі Бірки зустрілися команди загальноосвітніх навчальних закладів I-III

Під час змагань з міні-футболу.

ступенів. Найсильнішими стали: I місце — команда Мишковицької ЗОШ I-III ст., II місце — команда господарів змагань НВК “Великобібрківська ЗОШ I-III ст.-гімназія ім. С. Балея”, III місце — команда Великоберезовицької ЗОШ

I-III ст. Грамотами команди нагородив директор дитячо-юнацької спортивної школи Олександр Шум.

Відкриттям цьогорічних змагань стали команди Ангелівської ЗОШ I-III ст. і Петриківської ЗОШ

I-II ст., які значно покращили власну майстерність і вийшли переможцями у своїх підгрупах. Щиро вітаємо юних футболістів з перемогою і бажаємо спортивних здобутків та міцного здоров'я.

• “Осінній веломарафон-2013”

ВелоЛюбителі та ВелоПрофесіонали

Руслан ТХОРИК, організатор змагань “Осінній веломарафон – 2013”. Фото Ярослава СИДОРЧУКА.

Цієї осені вже вдруге відбувся “Осінній веломарафон”, який об'єднав велосипедистів — аматорів та професіоналів — у спортивній боротьбі за медалі та кубки з велоперегонів. Змагання проходили під гаслом “Спорт об'єднує громаду”. Родзинкою змагань було те, що учасники веломарафону об'єдналися в команди.

Кожна команда складалась з трьох учасників, які між собою обрали капітана, дали назву власній команді. Для загострення спортивної боротьби між учасниками змагань була встановлена символічна фінішна стрічка, за яку змагались велосипедисти-любителі та велосипедисти-професіонали. Цього разу фортуна була на боці любителів. Найшвидше дистанцію у 50 км по маршруту Тернопіль – Бережани подолав представник любителів Василь Підгірний за 1 год. 32 хв. 34 с. Лише 11 секунд відділяли від перемоги Руслана Золотого, який зайняв друге місце в індивідуальному заліку. Третє місце здобув Віталій Волинець, дистанцію він подолав за 1 год. 33 хв. 34 с.

Для команд велолюбителів правила були прості. Швидкість кожного учасника команди підсумовувалась в загальний час команди, відтак команда, в якій був найменший час проходження дистанції, перемогала у змаганнях. У командному заліку перемогла команда “Дружба спорт рейсінг” на чолі з капітаном Вадимом Захаровим (м. Тернопіль), учасниками Олександром Цимбалюком (м. Тернопіль) та Владиславом Донченком (м. Одеса). Друге місце посіла команда “Спорт сателіт – систем” у складі тернополян Віктора Ониськіва (капітан), Антона Юрківа та Юрія Кучі. Третє місце також здобули тернополяни — Константин Яремус (капітан), Віталій Волинець, Олег Грини-

Учасники велопробігу під час нагородження.

шин, які представляли команду “Спорт – Центр Тернопіль”. Цього року любителі запропонували взяти участь у змаганнях і професіоналам, які були представлені дівчатами з велоспортшколи. Дівчата-велосипедистки дали певну “спортивну фору” іншим командам велолюбителів, адже у боротьбі за кубок змагань використовували лише гірські велосипеди, а команди любителів — велосипеди типу “шосейний”, призначені саме для такого виду змагань. Для більшої об'єктивності визначення переможця у спортивному протистоянні тернополян “ВелоЛюбителі” та “ВелоПрофесіонали” команда велолюбителів планує наступного року запросити на змагання велосипедистів-юнаків, а також збільшити дистанцію траси вдвічі. На цьому етапі тренувань велосипедисти-любители проїжджають впродовж дня 200 км, наступного року плануємо перетнути позначку в 300 км. Зараз абсолютний рекорд лідера любителів та переможця цього ве-

ломарафону в індивідуальному заліку складає 400 км впродовж дня. Це досить гарний результат, і ми прагнемо, щоб кожен учасник команди велолюбителів зміг проїжджати таку дистанцію за один світловий день.

Поступово щороку ми долаємо певну планку в пройденій дистанції за один день на велосипеді. Все починалось з 50 км, потім були дистанції у 100, 150 км. На цей момент впритул наблизились до позначки 200 км за день.

Вже вкотре суддівську колегію очолює Заслужений тренер України з велосипедного спорту Світлана Іванівна Салій. Її помічниками у визначенні результатів змагань були майстри спорту Марія Григорівна Сандуляк та Ірина Ігорівна Шум (ДЮСШ Тернопільського району). Учасників Тернопільського району у веломарафоні серед інших районів Тернопільської області було представлено якнайбільше, кожного року цей показник зростає і плануємо вивести Тернопіль-

ський район у лідери з розвитку велосипедного руху в Тернопільській області та кількості учасників, які беруть участь у спортивних змаганнях велоаматорів.

Учасники змагань беруть участь у велоперегонах як на теренах нашої області, так і за її межами, а також у міжнародних змаганнях велолюбителів. Тому маємо можливість порівняти рівень забезпечення безпеки веломарафону представниками Державної автомобільної інспекції України з різних регіонів нашої країни. Отож, варто зазначити, що наші інспектори ДПС з цим завданням впоралися на відмінно. Від усіх учасників веломарафону висловлюю щире вдячність старшому інспектору ДПС взводу супроводження — старшому лейтенанту Юрію Делявському та інспектору ДПС взводу супроводження — старшому сержанту Володимирі Юрківу за високий професіоналізм, мужність та забезпечення безпеки учасників велозмагань.

Солому, горобину, агрегат холодильный. Тел.(066) 910-30-52.

Цілодобово надає послуги мешканцям Тернопільського району і тернополянам сучасний рентгенологічний кабінет Тернопільського районного територіального медичного об'єднання на вул. Кн. Острозького, 9 у м. Тернополі, обслуговуючи в середньому за добу 50 звернень. На фото: завідувача рентген-кабінетом Марія Левицька та рентген-лаборант Ярослав Копач.

• На прийом до лікаря

Карієс: профілактика та лікування

Ігор ГОЛОЮХА, лікар-стоматолог Тернопільського районного територіального медичного об'єднання.

Карієс — одне з найпоширеніших зубних захворювань, з яким хоч раз у житті стикався кожен з нас. То що ж таке карієс? Карієсом називають запальний процес, що вражає тверді тканини зубів і руйнує їх емаль, викликає, в результаті, такі серйозні ускладнення, як пульпіт і періодонтит.

Карієс може вразити один-два зуби і більше, неблаганно знищуючи їх. З'явитися хвороба може через погану гігієну зубів, через дії шкідливих мікроорганізмів, як наслідок існуючих або перенесених захворювань, як прояв незадовільної роботи імунної і травної систем, при незбалансованому і неякісному харчуванні, від вживання великої кількості цукру тощо.

• 1 грудня — Всесвітній день боротьби зі СНІДом

СНІД: стосується кожного

Любов СТОЙКЕВИЧ, головний спеціаліст Теревовлянського міжрайонного управління головного управління Держсанепідслужби у Тернопільській області.

На планеті людство пережило немало пандемій — чума, холера, віспа, що забирали з собою тисячі життів. На початку 80-90 років ХХ століття людську спільноту вразило нове інфекційне захворювання СНІД (синдром набутого імунodefіциту). Якщо в середні віки для поширення чуми Європою було потрібно близько століття, то нині для поширення СНІДу на всі континенти достатньо близько 4-х років.

Виникнення СНІДу тісно пов'язане з інтимною сферою життя людей. Поживне середовище для СНІДу — сексуальна вседозволеність, наркоманія, проституція. СНІД — єдине епідемічне захворювання людини з тривалим прихованим періодом від моменту зараження до виникнення перших клінічних проявів (до 15

років і навіть більше). Число людей, що живуть у світі з діагнозом СНІД, — 30,63 млн. осіб, серед них дітей до 15 років — 1,1 млн. У 1997 р. зареєстровано 5,8 млн. нових випадків СНІДу. Померло від СНІДу 11,7 млн., з них 2,7 млн. — діти. В Україні сьогодні зареєстровано 22494 ВІЛ-інфікованих, у т.ч. 603 дітей. Найбільше вражені в Україні Донецька обл. — 5007, Дніпропетровська — 4446, Одеська обл. — 3689, Миколаївська обл. — 1640, Черкаська обл. — 567, Крим — 933, Київ — 799. У Тернопільській області в період 1987-1997 рр. виявлено 44 ВІЛ-інфікованих. А в 1998 р. виявлено 12 ВІЛ-інфікованих — Збаразький район, Тернопільський район та м. Тернопіль.

Фактори, що сприяють поширенню СНІДу: наявність шкідливих звичок (вживання алкоголю, наркотиків); віра у виліковність СНІДу; фаталізм; почуття неушкодженості або несприятливості; невігластво; труднощі контролю сексуальних імпульсів. Фактори, що перешкоджають поширенню СНІДу: знання про шляхи і фактори зараження ВІЛ; страх перед зараженням інфекцією; зменшен-

ня або відмова від вживання алкоголю і наркотиків; підвищення контролю за своїми імпульсами.

Що повинно насторожити людину, аби вона звернулася до лікарів: збільшення лімфатичних вузлів на шії, під руками, у пахвах; прогресуюча втрата ваги; часті гнійні запальні ураження органів; тривалий розлад випорожнень; підвищення температури тіла, яка триває понад місяць.

СНІД передається під час статевого контакту, використання для ін'єкцій нестерильних шприців, переливання крові від інфікованої людини, вагітності (від інфікованої жінки заражається плід). СНІД не передається через рукоштовтання, предмети домашнього вжитку, купання в басейні, душі, спортивні предмети, укуси комах, під час догляду за хворими.

Щоб уберегтися від СНІДу, слід уникати випадкових статевих зв'язків, а також статевих контактів з гомосексуалістами і наркоманами; при статевих зв'язках використовувати презервативи; при потребі користуйтеся лише одноразовими шприцями. Кров донорів обов'язково перевіряється на СНІД та інші інфекції.

Не такий страшний діабет, як його ускладнення

Наталія КРАЙНИЧИН, лікар-ендокринолог Тернопільської міської лікарні №3, член НСЖУ.

Цукровий діабет — одна із найсерйозніших медико-соціальних проблем сучасності. Ця проблема одна з найактуальніших, адже це захворювання надзвичайно швидко поширюється, має важкі ускладнення. До того ж, це неабиякі фінансові витрати для пацієнтів.

Кількість хворих на цукровий діабет можна порівняти з айсбергом, верхівку якого ми бачимо, а основу — ні. За даними IDF, у світі проживає до 183 млн. осіб з недіагностованим цукровим діабетом, а це 50% зареєстрованих випадків.

На жаль, у деяких пацієнтів діабет діагностують тоді, коли вже є його ускладнення. Такі хворі жили, як мінімум, 2-5 років з цією недугою, навіть не знаючи про неї. Проте почастишали випадки, коли пацієнти самі звертаються до лікарів, щоб перевіритися на діабет. І це добре.

Хто ж, насамперед, перебуває у групі ризику? Це особи зі спадковим діабетом, ожирінням, ішемічною хворобою серця, атеросклерозом, артеріальною гіпертензією, хворобами печінки та підшлункової залози, жінки з обтяженим акушерським анамнезом (перинатальна смертність, народження дитини з масою тіла більше 4 кг, пізній токсикоз вагітних тощо). Причини, що провокують зростання захворюваності на діабет, — звичка переїдати, гіподинамія, інтенсифікація темпу життя, погіршення екологічної і соціальної ситуації тощо.

Діабет безбездячний ускладненнями, до яких він призводить. Діабетична ангіопатія — генералізоване ураження судин, яке поширюється як на дрібні судини (мікроангіопатія), так і на середні та великі (макроангіопатія). Зміни в дрібних судинах специфічні, а у великих — ні, їх розцінюють як ранній атеросклероз, що призводить до розвитку ішемічної хвороби серця (стенокардії, інфаркту міокарда) та цереброваскулярної патології (гострих порушень мозкового кровообігу, інсультів). Симптоматика ангіопатії визначається локалізацією і стадією. При ураженні судин очей розвивається ангіоретинопатія, судин нирок — нефропатія, судин ніг — ангіопатія судин нижніх кінцівок, при ураженні судин різних органів — універсальна діабетична ангіопатія. Саме ці ускладнення є причиною стійкої втрати працездатності, інвалідизації і смерті.

Діабетична ретинопатія (ураження судин очей) — найчастіша в світі причина сліпоти, діабетична нефропатія (ураження судин нирок) — одна з найпоширеніших причин смерті хворих з цукровим діабетом. Небезпека діабетичної нефропатії у тому, що вона довгий час залишається непоміченою, оскільки не викликає у хворого дискомфорту. І тільки на пізніших стадіях усходження нирок у пацієнта з'являється клінічна симптоматика. Але на цьому етапі, на жаль, порушення вже незворотні, а ефективність лікування суттєво нижча.

Для вчасного виявлення діабетичної нефропатії рекомендують проводити скринінг (обстеження) через 5 років після виявлення цукрового діабету, а потім щорічно, визначаючи наявність мікроальбумінурії (малих доз білка в сечі). Оцінюють або кількість альбуміну в сечі, або співвідношення альбумін/креатинін. Нині тернополяни можуть визначити наявність мікроальбумінурії за допомогою експрес-тестів у комерційних лабораторіях. На жаль, такими тестами не забезпечені

державні медичні структури.

Українським пацієнтам поки що малодоступні такі методи лікування термінальної стадії захворювання нирок, як гемодіаліз і трансплантація нирки. Тому для продовження їхнього життя надзвичайно важливими є профілактика, своєчасна діагностика і адекватна терапія діабетичної нефропатії. Потрібно відзначити, що у хворих на цукровий діабет часто розвивається хронічний пієлонефрит (у 4-5 разів частіше, ніж у здорових людей). Серед вагомих чинників, які спричиняють інфікування сечових шляхів, — хронічна гіперглікемія (підвищений рівень цукру в крові), що призводить до мікро- та макроангіопатій, глюкозурія (наявність цукру в сечі, якого в нормі не повинно бути).

Діабетична ретинопатія — специфічне захворювання сітківки ока, яке характеризується розвитком судинних і позасудинних змін та призводить до зниження зору і навіть повної сліпоти. Сліпота у хворих на цукровий діабет розвивається у п'ятеро частіше, ніж у пацієнтів без діабету. Необхідно сказати, що на фоні цього захворювання швидше виникає і катаракта. Своєчасна діагностика, адекватне лікування і профілактика діабетичної ретинопатії дозволяє не лише знизити фінансові витрати на лікування хворих, а й призупинити її прогресування.

Діабетична нейропатія (ураження нервових волокон периферичної нервової системи) можуть діагностувати як на початку виявлення діабету, так і при його тривалому перебігу; її частота коливається від 13,8% до 70% та більше. Діабетична полінейропатія — це ускладнення цукрового діабету, яке значно погіршує якість життя пацієнта через гострий, пекучий біль, що посилюється уночі, також відбувається зниження чутливості, рефлексів, турбує сухість шкіри, поява мозолів. Однак найстрашнішими наслідками діабетичної полінейропатії є синдроми діабетичної ступні, що загрожує ампутацією пошкоджених кінцівок, і діабетичної остеоартропатії (суглоба Шарко) тощо. Якщо раніше синдром діабетичної ступні вважали здебільшого судинною патологією, то сьогодні точно встановлено, що в основі виразково-некротичного ураження тканин ступні у хворих з цукровим діабетом у 70% випадків — діабетична нейропатія, в 10-15% — змішані нейро-судинні порушення і лише в 10% — суто судинні причини. Частота виразок нижніх кінцівок серед хворих на цукровий діабет коливається від 4% до 10%. Основною умовою профілактики синдрому діабетичної ступні, зменшення кількості гангрени та зниження загрози ампутації нижніх кінцівок є раннє виявлення чинників ризику, навчання хворих самоконтролю, дотримання догляду за ногами і своєчасне лікування.

На хворих з цукровим діабетом затрачається лише до 2% бюджетних коштів, виділених на охорону здоров'я, з яких майже 80% спрямовується на лікування ускладнень діабету і близько 20% — на закупівлю препаратів інсуліну, якими усіх хворих як на Тернопільщині, так і в Україні, забезпечують безкоштовно.

Усіх діабетиків повинні двічі на рік оглядати хірург, окуліст, невропатолог. Один раз або двічі на рік пацієнти мають проходити стаціонарне обстеження для раннього виявлення ускладнень, а якщо такі ускладнення уже наявні, — лікування. Обов'язкова умова — дотримання рівня цукру в крові у межах норми. Впевнена, що об'єднавши зусилля пацієнтів, лікарів і держави можна досягти зменшення ускладнень діабету, частоти втрат тимчасової і стійкої працездатності та покращити життя хворих.

Матеріали сторінки підготувала Оксана СЛИШКИ, студентка IV курсу відділення журналістики філологічного факультету ТНПУ ім. В. Гнатюка.

від Івана Круп'яка з 2 по 8 грудня

**ЛЕВ (ЗВІРОЦАР)
(23.07 — 23.08)**

ТЕЛЕЦЬ (ТУР)
(21.04 – 20.05)

БЛИЗНЮКИ (ДВІЙНЯТА)
(21.05 – 21.06)

РАК (ЧИСТОВОД)
(22.06 — 22.07)

перший великий український журнал кросвордів!

**ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС
98552**

КРАЇНСЬКІ КРОСВОРДИ

Втрата електричного заряду	Окресць хліба	Тибетський дикий осел	Суміш пива з фруктовим соком	Крісло з номером у театрі	Матеріальна втрата	Болотний птах	Те	Урюк без кісточок	Пора сплячки
			Глибока тарілка		Забарвлення предмета			Спеціалізація	Шнур для оздоблення
	Кулан	Хокей з м'ячем на льоду				Кухонне начиння	Геологічне утворення в Якутії		Авто з відкидним верхом
	Гра з овальним м'ячем	Заварне тістечко		Плетене селянське взуття	Сильне бажання пити				
					Труба для стоку води	Еолова ...			
Штани із цупкої тканини	Вершник на іподромі	Актор Джекі ...		Франц ... імператор Австрії		Частина перегонної установки	Сорт яблуні	Однорічна олійна рослина	
				Панська ... троянда	Недолік			Прилад для зважування	"Людський" біолог
Скріплює окремі предмети	Вулканізований каучук	Дитячий терепевт				... Шептицький, митрополит УГКЦ	Держава в державі		Позакласичного танцю
Витвір уяви	Магазин ліків	Давньоіндійське складове письмо		Елемент телевізора	Французький математик				
						Стягує кінці лука	"Медове яблуко"		
				Винна ягода	Окрема стадія в розвитку		М'ясна страва	Шкіряна сумочка для грошей	
Бразильський танець				"Плюс" на батарейці			"Знедолені", Віктор ...		
Глава арабського роду	Шкільний стіл				Смолоскип	Вираження	Заміжня француженка		
			Водяний буйвіл	Комп'ютерний документ			Система телебачення	Пума	Республіка зі столицею Валетта
Раптовий короточасний напад	Мас ... ЗМІ					Нічна чапля	"Евкалиптовий" ведмідь		
				Себелюбство	Знаряддя женця			І халат, і сорочка	УНЕСКО
	Жителі Берліна	Сплав для підшипників ковзання						Полька	
	Гарнітур у квартирі					Забава, розвага			Внутрішній шар кори
			Плоский друк		"Вершки" суспільства	Масове звільнення робітників	Зеро		
Особисте, таємне		Здатність бачити		Об'єкт інтересу даїшника			Високий віз		

СТРЕЛЕЦЬ (ЖОВНІР)
(23.11 – 21.12)

КОЗЕРІГ (ЦАПОК)
(22.12 – 20.01)

ВОДОЛІЙ (ВОДОНОС)
(21.01 — 19.02)

РИБИ
(2 — 20 03)

Зустрічі, що обіцяють багато приємного, краще відкласти. Приділіть більше уваги собі і своєму захопленню, а також займіться профілактикою зимових застуд. Питання фінансового плану краще вирішувати у другій половині тижня. У вихідні не рекомендується грати в азартні ігри, уникайте підозрілих знайомств.

Усміхніться

😊😊😊

😊😊😊

😊😊😊

☺☺☺

😊😊😊

— Холодно

— Як добре, що я тепло одягнувся

Після вихідних важко тільки перших п'ять днів

Мого вкладов до літератури області:

— Серденько, якщо тобі щось буде потрібно, клич маму, і тато одразу ж прибіжить.

**ПОДІЛЬСЬКЕ
СЛОВО**
Виходить з березня
1967 року.
Засновники — Тернопільська
районна рада
і Тернопільська районна
державна адміністрація

Головний редактор
Ганна МАКУХ 528878
Редактор відділу:
Ірина ЮРКО 528830
Відповідальний секретар
Людмила ДЕИНЕКА
Літературний редактор
Тетяна СВИНАРИК
Бухгалтерія, довідки 528830

*Позиція авторів може не збігатися з
позицією редакції. За достовірність
викладених фактів відповідальність несе
автор. Редакція залишає за собою право
редагувати і скорочувати тексти. Рукописи
не рецензуються і не повертаються.*
® — політична реклама

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
м. Тернопіль,
вул. Бродівська, 17.
Розрахунковий рахунок 26003250972001
ТФ КБ Приватбанк міста Тернополя, МФО
338783, ідентифікаційний
код 02475351.
Реєстраційний номер
ТР №186. Тираж 2580
Індекс 61357. Зам.№ 399.
Email: podilske_slovo@ukr.net

Газета виходить у п'ятницю.
Віддруковано видавництвом
«А-Прінт» ТОВ «ДІМ», м.Тернопіль,
вул.Текстильна, 28,
http://a-print.com.ua/
тел. (0352) 52-27-37,
(067) 350-17-94.

**Відповіді на кросворд,
вміщений у №48
від 22 листопада 2013 року.**

Б	Р	У	К	В	В	Т	А	М	А	Д	А
П	О	О	Ф	Р	З	А	І	З			
А	Н	Д	А	Н	Т	Е	К	В	П	Р	А
Н			І	О	Р		Т	У	Р	О	К
А	Н		П	Л	А	Т	О		Р	А	У
Г	Р	А	Б	Л	І	Ю	Р	І	С	Т	Н
І			Л	І	В	Е	Р	О	П	І	К
Я	Р	М	О		А		М	Е	С	А	
			Х	А	Н	Ж	А		І		
П	Е	К	А	Н		І	А	П	Л	І	Т
А		А		Ч	А	В	У	Н		Ч	А
Н	Е	Т	Т	О		І	Г	Л	І	Б	
І		А	Т	О	У	С	Т	Р	І	А	С
К	О	Л	Е	С	О		А	Н	Ш	І	
Е		О			Н	А	Б	А	Т		
Р	Е	Г	А	Т	А		І	В	І	І	Т
			К		Т	О	Н	Н	А		
С		К	У	Л	А	К		Е		А	
П	Л	А	Т	А		О	Ж	І	Н	А	
Е	К	О	В		З	А	П	А	Р	О	
К	О	В	Ч	Е	Г		Р	О	С	А	
А		А		Р	А	П	А	Н	А		

У глибині душі кожен українець — козак

Ольга ПОДТАБАЧНА,
педагог-організатор
Дубівської
ЗОШ І-ІІ ст.

В осінню пору, коли золотисто-багряними барвами вкривається усе навкруги, до нас приходить свято Покрови, а разом із ним і День козацтва. Козаки — гордість всенародна! Слава про волелюбних козаків-запорожців линула широким світом.

Козаки любили свою волю понад усе. Боронили нашу неньку, віддавали за неї власне життя. Усі знали, що козаки — це велика сила, міцна воля, спритність, витривалість, уміле володіння різноманітною зброєю тощо. Відомо багато легенд про козаків, яких Матір Божка оберігала від біди, допомагала у найважчі хвилини життя, вкривала своїм чудодійним омофором землю козацьку.

У цей день і в Дубівській ЗОШ І-ІІ ст. було свято, учні та вчителі вшановували героїв нашої землі — козаків, провели "Козацькі забави", під час яких

Учні Дубівської ЗОШ І-ІІ ст. під час конкурсу "Хто швидше".

першокласники були посвячені у козачата. Під час заходу діти довели, проявляючи спритність, сміливість та кмітливість, що є гідними нащадками своїх славних предків. Нашим найменшим учасникам допомагали ведучі свята Лілія Волошин і Христина Юрків, учні третього та четвертого класів, курені очолювали отамани Юрій Юрків і Денис Куць. Учні декламували вірші про козаків, співали жартівливі частівки, загадували цікаві за-

гадки, їм допомагали класовод 1 класу Зоряна Володимирівна Баран, класовод 3 класу Лариса Степанівна Лучкевич, класовод 4 класу Лариса Мирославівна Дольна. Діти добре підготувалися до козацьких забав, на святі співали козацькі пісні ("О, Україно!", "Ой на горі, на Маківці", "Гей там на горі" та ін.) під супроводом вчителя музики Наталії Володимирівни Кошильовської. Також весело було спостерігати за учнями у конкурсах "Хто швидше", "Картоплинка", "Склянка води", "Біг у мішках", "Змійка", "Знайди заховане".

Свято завершилося урочистим прийняттям присяги першокласниками та врученням грамот і посвідок козачатам Андрію Волошину, Софії Домбровській, Камілі Кравчук, Аліні Могильській, Денису Сенику, Артему Стадницькому. Представники шкільного самоврядування, комісії "Культура" організували для учнів школи дискотеку, під час якої учні початкової та середньої школи могли не тільки потанцювати, але й взяти участь у конкурсах, веселих міні-сценках тощо. Діти були задоволені та сповнені яскравих вражень.

"Козацькі забави", безсумнівно, виховують у молоді почуття патріотичності, гідності та любові до Батьківщини. Нехай вже давно минули дні Запорізької Січі, але у глибині душі кожного українця живе козак, безстрашний воїн, який за рідну землю віддасть своє життя.

Веселий конкурс "Біг у мішках".

Учні та вчителі Дубівської ЗОШ І-ІІ ст. під час "Козацьких забав".

Тернопільяночка Софія Фарин (7 р.)

любить газету "Подільське слово".

Фото Ірини ЮРКО.

Передплата-2014

Передплатна ціна на газету
"Подільське слово" на І півріччя 2014 року:

Для населення (індекс 61357):

на 6 місяців — 50,79 грн.;

на 12 місяців — 100,38 грн.

Для організацій (індекс 23491):

на 6 місяців — 59,79 грн.;

на 12 місяців — 118,38 грн.

• Вітаємо!

Педагогічний колектив Мишковицької ЗОШ І-ІІІ ст. щиро вітає з днем народження вчителя фізики та інформатики **Любомира Тарасовича ТРИГУБИШИНА**.

Бажаємо Вам, щоб надії збувались, Щоб друзі хороші в житті зустрічались, Щоб стіл був багатий і затишно в хаті, Хай дні Ваші будуть веселі, як свято. Від щирого серця Вам щастя й любові, Нехай Вам таланить і будьте здорові!

Педагогічний колектив Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст. щиро вітає з 55-річчям **Михайла Володимировича ЩЕПНОГО** з с. Почапинці.

В святковий день прийміть вітання Та найщиріші побажання: Здоров'я, щастя та добра, Наснаги, успіхів, тепла. І повсякденно, повсякчас Хай буде все у Вас гаразд!

Щиро і сердечно вітаємо з днем народження соціального педагога і практичного психолога Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст. **Світлану Анатоліївну ПІГОВСЬКУ**.

Сонця променистого — на Вашому обрії, Долі Вам бажаємо щедрої та доброї, Хай всі мрії Ваші збуваються, Бажаємо того, що щастям називається!

3 повагою — педагогічний колектив Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст.

Вітаємо з днем народження керівника народного аматорського хору с. Настасів **Анатолія Антоновича МАЦЕЙКІВА**. Сердечно зичимо міцного здоров'я, родинного щастя, миру і добра, невичерпного натхнення та підкорення нових творчих вершин задля дальшого збагачення духовної скарбниці народу, популяризації і процвітання неповторних українських мотивів.

3 повагою — колектив Тернопільського районного будинку культури.

Щиро вітаємо з 50-річчям дяка церкви Покрови Пресвятої Богородиці с. Чернелів-Руський **Олега Зіновійовича СИДОРА**.

Дай Вам, Боже, днів щасливих, Дай добра, здоров'я, сили, Дай любові, миру, втіхи, Змоги дай життю радіти. Ми сьогодні, у це свято, Щастя зичимо багато, Хай Вас Бог благословляє, Многі літа посилає.

3 повагою — парафіяни, церковний комітет церкви Покрови Пресвятої Богородиці с. Чернелів-Руський, члени виконкому Чернелево-Руської сільської ради.

Щиро вітаємо з 55-річчям мудрого і чуйного класного керівника **Михайла Володимировича ЩЕПНОГО**.

Летять роки в міжзоряний політ, Але душа нехай про це не знає, І хай так буде ще з півсотні літ, Нехай бадьорість Ваша не згасає, Хай доля Вам відсипле ще сповна І радості, й наснаги, і здоров'я, Нехай завжди в душі цвіте весна І серце зіграється любов'ю.

3 повагою — випускники 1992 року.

Щиро вітаємо з днем народження члена виконавчого комітету Великолибичецької сільської ради **Нелю Володимирівну ГРИНЧАК**.

Хай доля подарує зорепад Здоров'я, щастя, успіхів, надії, Життя хай квітне, як вишневий сад, Здійснюються задуми і заповітні мрії!

3 повагою — колектив Великолибичецької сільської ради, члени виконкому, депутатський корпус.

Щиро вітаємо з днем народження вчителя української мови і літератури НВК "Великобкрівська ЗОШ І-ІІІ ст.-гімназія ім. С. Балаєв" **Надію Григорівну ВОЙТАНОВИЧ**.

Хай щастя переповнює це свято І золоті мрії небосхил, Хай вділить доля радості багато, Енергії, завзяття, творчих сил.

3 повагою — випускники 2006 і 2013 років та їхні батьки.

Педагогічний колектив Смиковоцької ЗОШ І-ІІ ст. щиро вітає з днем народження вчителя трудового навчання **Михайла Богдановича ЦІЦЬКОГО**.

Нехай для Вас розквітне цілий світ, Стають життям усі найкращі мрії І доля посилає безліч літ Здоров'я, щастя, радості й надії.